

Országos tini könyvtári napok

A könyvtárak széles körű összefogása harmadik éve egységes szakmai koncepcióra épül az októberi országos könyvtári napok keretében. Az Informatikai és Könyvtár Szövetség szervezésében az összehangolt programok megvalósítását a legnagyobb mértékben ismét a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

Nőtt a projektbe bekapcsolódók száma, így ebben az évben 403 település 438 intézménye – többségében közkönyvtárak, kis számban felsőoktatási, iskolai és szakkönyvtárak – vett részt. 2424 programon 123 601 személyt regisztráltak a szervezők. Bár az akció fele annyi ideig tartott, mint az előző évben, mindössze 20%-kal volt kevesebb program és érdeklődő, ami időarányosan jelentős emelkedés.

Az országos programbizottságban ezúttal is a megyei könyvtárak és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár egy-egy munkatársa vett részt, akik megvitatták, és az IKSZ elnökségének döntésre előkészítették a javaslatokat. Újra a kecskeméti Katona József Könyvtár kapta a megbízást a program irányítására, a központi adatbázis, a promóciós és módszertani anyagok elkészítésére, az országos zárókonferencia megszervezésére.

A program honlapja Bitó Zsuzsa munkáját dicsérve teljesen megújult, így lehetőség volt

a korszerű, hatékony, gyors együttműködésre, az események több szempontú, naprakész visszakereshetőségére, részletes dokumentálására. Egy-egy lezajlott program után azonnal regisztrálta a könyvtárak többsége a résztvevőket, feltöltötte a legsikeresebb fotó-, kisfilmanyagát, az események sajtóvisszhangját. Ez nagymértékben megkönnyítette a tájékozódást, a folyamatok nyomon követését.

2008. október 6-án sajtótájékoztatóval indult a program a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban. A média érdeklődése már korábban megkezdődött, és végigkísérte az eseménysort.

Az Országos tini könyvtári napokhoz csatlakozó könyvtárak egyöntetűen arra törekedtek, hogy kövessék az országos koncepciót, így a legtöbb programot (1500) a tizenéveseknek szervezték, de minden korosztályra figyeltek. Folytatódott a babaprogramok (126), a kölyökprogramok (400), a felnőtt események (427), megkülönböztetve a nagyiknak szóló közel félszáz alkalmat.

A programok között a legtöbb, 1038 (43%) előadás, beszélgetés volt, 683 (28%) játék, vetélkedő, 319 (13%) különböző szolgáltatás-bemutató, 315 (13%) kiállítás és 86 (4%) internetes program.

A résztvevők megoszlása is visszaigazolta szándékunkat, mivel 57%-uk tini, 20%-uk felnőtt 19%-uk kölyök, 4%-uk baba volt. Az akció országos lefedettségű volt, még ha eltérő mér-

ORSZÁGOS TINI KÖNYVTÁRI NAPOK
2008. OKTÓBER 7-12.

KÖNYVES VASÁRNAP
2008. OKTÓBER 12.

NEKÜNK BEJÖSSZ, HA A KÖNYVTÁRBA BEJÖSSZ!

EGYÜTT A TÁRSADALOMÉRT

MEGÁLLAPODÁS

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium, valamint az Informatikai és Könyvtári Szövetség – megerősítve eddigi együttműködésüket – újabb programot kívánnak közösen megvalósítani a társadalom széles körének bevonásával.

A megállapodást aláírók törekvése, hogy az állami, a szakmai és a civil szervezetek együttes erővel tegyenek lépéseket azért, hogy az emberek életminőségének esélyei növekedjenek, csökkenjen a különböző társadalmi helyzetűek közti különbség.

Együttműködők közös célkitűzései:

Esélynövelő bababarát programok

- Továbbra is törekszünk Bababarát helyek kialakítására. A könyvtárak babaszolgáltatásait bővítjük, együttműködve a Biztos kezdet program résztvevőivel.
- Folytatjuk a Babaolvasó füzetek eljuttatását az érintett családokhoz, arra ösztönözve őket, hogy rendszeresen látogassák kisbabájukkal a helyi könyvtárat.

Esélynövelő gyermek és tini programok

- A jövőben is bekapcsolódunk a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia 2007-2032 megvalósításába.
- Széles körben népszerűsítjük a sokszínű és kreatív Kölyökolvasó játékot, ezzel is hozzájárulva a gyerekek olvasási kedvének növeléséhez, az iskolán kívüli tanulási, tájékoztatói lehetőségek bővítéséhez.
- Vállaljuk, hogy kiemelt figyelmet fordítunk a problémákkal küszködő gyerekekre, fiatalokra. Szakszerű információkkal támogatjuk őket abban, hogy megfelelő utat találjanak családjukhoz, iskolájukhoz, mindazokhoz a szervezetekhez, személyekhez, akik segítségükre lehetnek a megoldások megkeresésében.
- Egyéni és csoportos tanulóhelyeket alakítunk ki a könyvtárakban a tiniknek. Segítjük sokoldalú tájékozódásukat, alkalmakat teremtve számukra szakemberekkel való találkozásra, az őket érdeklő témák megvitatására.
- Igyekszünk megismertetni a tinikkel a jogkövető magatartás fontosságát, növelve ezzel is személyes biztonságuk esélyét.
- Felvilágosító kiadványokkal, előadásokkal, a hasznos időtöltés feltételeinek megteremtésével hozzájárulunk ahhoz, hogy a fiatalok tudjanak nemet mondani a káros szenvedélyekre csábítóknak. Bekapcsolódunk az egészséges életmód népszerűsítésébe, hogy a tinik önállósodva minél felelősségteljesebben tudjanak bánni egészségükkel.
- Részt veszünk a fiatalok környezettudatos és etikus vásárlói szokásainak kialakításában.
- Közös programjainkban szeretnénk a tinik figyelmét ráirányítani arra, hogy a könyvtár egy olyan találkozóhely, ahol sokféle választ találhatnak kérdéseikre.

A szükséges erőforrásokat elsősorban a hazai és európai uniós projektlehetőségekben keressük sokakkal összefogva. Felhívjuk mindazokat az állami és civil szervezeteket, akik egyetértenek a megállapodásban foglaltakkal, csatlakozzanak.

Kecskemét, 2008 októbere

Dr. Hiller István
miniszter

Dr. Fodor Péter
elnök

tékben is. A legtöbb település Borsod, Bács-Kiskun és Jász-Nagykun-Szolnok megyében csatlakozott.

A legtöbb programot 281 (12%) Jász-Nagykun-Szolnok megye, Borsod megye 244

(10%) és Bács-Kiskun megye 224 (9%) szervezte, mint ahogy a legtöbb érdeklődő is (33%) ebből a három megyéből látogatta az eseményeket.

A tizenévesek megszólítása nem volt könnyű vállalkozás, különösen a nagyvárosokban, ahol számtalan lehetősége adódik ennek a korosztálynak. Négy kiemelt témakörben – az *önállósodó*, az *alkotó*, az *egészséges* és a *társas tini* – olyan tevékenységeket, szabadidő-eltöltési módokat, ismeretszerzési, tájékozódási, tanulási, találkozási és szórakozási formákat kínáltak a szervezők a kiválasztott korosztálynak, amelyek igyekeztek megmutatni a fiataloknak a könyvtárak sokszínű lehetőségeit.

2008-ban újra elhangzott a felhívás: „*Ne csak lógj a neten!*” A játékhoz csatlakozó tinik összesen száz kérdés megválaszolásával tették próbára tudásukat. A megoldáshoz a könyvtári segédeszközökön kívül az internetet is használniuk kellett. A napi témakörök követték a programsorozat javasolt témáit, az ajánlott weboldalak pedig a Tini-tájéolóban is szereplő információkra hívták fel a figyelmet. A legnehezebbnek a tini-önállóságához kapcsolódó kérdéssor bizonyult, ami jogi, pénzügyi és közéleti alapismereteket tartalmazott. A legtöbb helyes megfejtést a társas tini napján kaptuk. A legkitartóbbakra ebben a játékban is meglepetés várt.

A *Könyves vasárnap* ismét az akció legnépszerűbb napja volt. Mintegy kétszáz könyvtár vállalta a rendhagyó nyitva tartást, 656 programmal várva minden korosztályt. Többen éltek a figyelemfelkeltő zenés, játékos könyvtárnyitás egyre terjedő ötletével. Délelőtt többnyire a babák, ovisok, kisiskolások népesítették be a könyvtári tereket, délutánra és estére megnövekedett a felnőttek, tinik, nagyik száma. Sokan kihasználták az ingyenes beiratkozást és a könyvek késedelmi díj nélküli visszahozásának lehetőségét.

Ezen a napon 2008-ban is kétszáznál többen választották a *Betűbuli* internetes játékot. A kérdések főleg a kortárs magyar gyerekirodalomhoz kapcsolódtak, külön figyelve az Év Gyermekkönyve díjazott alkotásaira. A jó megfejtők közül kisorsolt nyertesek Bajáról, Páztóról, Újszászról, Sajtoskálról, Dunapatajról és Ecsegről kerültek ki.

Sokan fogadták örömmel ebben az évben is a kecskeméti *Koleszár Márta* ajánlásait, módszertani segédanyagait.

Meseparti címmel elkészítette egy könyvtári játék forgatókönyvét. A feladatlap kortárs magyar szerzők műveire épült, s alkalmas a könyvhasználat és szövegértés játékos fejlesztésére. Országsszerte 113 intézményben került sor mesepartira, amelynek keretében *Bálint Ágnes*, *Berg Judit*, *Csukás István*, *Marék Veronika* történeteit élvezhették a gyerekek.

A *Tini nyomkereső* nagyobbaknak szólt. A játék bárhol alkalmas volt a könyvtár bemutatására, megismertetésére, szolgáltatásainak népszerűsítésére. A nyomok kiszimatolása közben az ifjú nyomozók bebarangolták a könyvtárat, felapoztak néhány „könyvnek látszó bűbájsapdát” használták egy-egy témakör irodalmát, nyelvtörőket tanultak, állatlábakat számoltak, zenét hallgattak, rímet faragtak, miközben a könyvtárban való illendő viselkedés formáit is gyakorolták. 98 településre küldték el a kecskeméti a „nyomozati anyagot”, reméljük, izgalmas perceket szerezve a tiniknek.

2007-ben több száz gyerek részvételével zajlott a *Legyél te is kölyökolvasó!* pályázat. Az olvasási játékot megszerették a gyerekek, hasznosnak ítélték a könyvtárosok, és élvezték a szülők. 2008-ban csak a játék meghirdetése kapcsolódott az októberi eseményekhez, így a gyerekeknek hosszabb idő jut a kiválasztott könyvek elolvasására, a feladatok megoldására. Terveink szerint 2009 tavaszán Kecskeméten kerül sor a kölyökolvasók országos találkozására.

„Együtt a társadalomért!”

A záró eseményre október 13-án Kecskeméten került sor, ahol a programbizottság vezetője képes összefoglalójában a megvalósult célkitűzésekről, a lehetséges további szolgáltatások megindításáról beszélt, majd partnereink mutatkoztak be.

2008-ban is elkészült az a megállapodás, amely a programban együttműködők közös szándékát, vállalásait tartalmazza. Az alapidokumentumot a hagyományokat megőrizve *Hiller István* oktatási és kulturális miniszter, valamint *Fodor Péter*, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke írta alá elsőként. *Gyenesei István* önkormányzati miniszter, *Harsányi László*, a Nemzeti Kulturális Alap elnöke, *Morvay György*, az Európai Fogyasztói Központ igazgatója, *Demeter Judit*, az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnöke,

Javoniczkyné Flaskay Éva, a Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány igazgatója, Weber László, a HAYICO-Magyarországi Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodák Szövetségének elnöke csatlakozott.

A tanácskozás résztvevői délután meghallgatták Baranya, Borsod, Jász-Nagykun-Szolnok, Vas megye, Csongrád város és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár beszámolóit.

Programnépszerűsítés

Az elmúlt évek kedvező tapasztalatai után ismét egységes promóciós anyag készült a kecskeméti Maczkóné Káldi Zsuzsa grafikai tervei alapján. A plakáton, könyvjelzőn, kilincs-függeszteken a reklámspottal is összhangban levő, azonos grafikai elemeket használtunk. A helyi programok népszerűsítése szórólapokkal, meghívókkal történt, ezeken is a program logóját és szlogenjét alkalmazták a könyvtárak. A biankó formák és emblémák többféle formátumban voltak letölthetőek a honlapról.

Hosszú távon is nagyon fontosak azok az információk, amelyeket a Tini-tájéolóban gyűjtöttünk össze. A hasznos webcímeket, telefonszámokat tartalmazó összecsatolt lapok éppen bankkártya méretűek, könnyen zsebbe dughatók.

Arra törekedtünk, hogy reklámtárgyaink ne csak ízlésesek, praktikusak, de a tinik körében népszerűek is legyenek. A tavalyi kínálatot – toll, kulcstartó, póló – ezért bővítettük türelemjátékkal, stresszlabdával, vászonszatyóval.

A programsorozat tévés reklámspotját hét országos csatornán több mint száz alkalommal vetítették, s számos helyi tévé is sugározta. Az elmúlt évekhez képest időben koncentráltabb, egy-egy napon belül pedig változatosabb időpontokban történő vetítésre törekedtünk. A Magyar Rádióban huszonnyolcszor szólalt meg a spot hanganyaga.

A Népszabadság, a Magyar Nemzet, a Nemzeti Sport, az Est nyomtatott sajtó mellett számos on-line oldal adott tájékoztatást az országos eseményről, több mint húsz alkalommal pedig stúdióbeszélgetésre került sor az országos tévé- és rádiócsatornákon.

Nagyon jelentős volt a helyi média közreműködése is, szinte minden településről szólt valamilyen híradás. Közel száz nyomtatott és 119 elektronikus megjelenés került fel eddig a központi honlapra (<http://osszefogas.kjmk.hu>).

Összegzés

Az Országos tini könyvtári napok rendezvény-sorozata összességében sikeresnek bizonyult, de a legnagyobb kihívás az, hogy meg tudjuk-e tartani a könyvtárhasználók körében azokat a tizenéveseket, újonnan beiratkozottakat, akiknek ez a program keltette fel a könyvtárak iránt az érdeklődését.

Ennek egyik biztosítéka az lehet, ha a jövőben arra törekszünk, hogy az események szolgáltatásokká fejlődjenek és tartósan beépüljenek a könyvtárak kínálatába.

A egyhetes programsorozat széles körű összefogással valósult meg, ezért partnereinkkel folyamatosan dolgoznunk kell közös céljaink eléréséért.

Ramháb Mária
az országos programbizottság elnöke

„Gyere velünk rém- üldözni!”

Országos tini könyvtári napok Bács- Kiskun megyében

Bács-Kiskun megyében komoly hagyománya van annak, hogy a települések könyvtárai egy-egy kiemelkedő esemény kapcsán összehangoltan, a megyei könyvtár ajánlásainak segítségével állítják össze programjaikat. Így volt ez 2008-ban, az Országos tini könyvtári napok alkalmából is.

Megyénk eseményeiről szóló beszámolóink címűl Békés Pál Félőlényének egy mondatát választottuk. Ez egyben egyik hangulatos irodalmi játékunk címe is volt.

Az események előkészítésének különös hangulatot adott, hogy ebben az évben a program reklámspotjának szereplői kedves ismerőseink voltak: nyáron az Országos Kincskereső-táborban részt vevő fiatalokat kértük meg a közreműködésre. A gyerekek hosszú évek óta részesei könyvtárunk játékaiknak, programjainak, ezért is örülünk, hogy a kecskeméti napok alatt olyan hangulatos felvételek születtek, amelyek segítségével reményeink szerint országszerte sokan megértették a kortársak üzenetét: „Nekünk bejössz, ha a könyvtárba bejössz!” A gyerekek egy nagyon tartalmas eseménysorozathoz való kapcsolódásra kaptak lehetőséget, s az elkészült fil-

mecske, a reklámtárgyak, plakátok pedig a szülőknek is ízelítőt adtak a kecskeméti nyarak hangulatából.

A nyári előkészületek után az országos alapkoncepciónak megfelelően Bács-Kiskunban is a négy kiemelt téma szerepelt a tini-napok középpontjában. A *tini-önállóság* feldolgozásához több helyen jelentett kapaszkodót a Dialóg Campus Kiadó *A jogerő legyen veled* című könyve. A kötetet 2008 tavaszán ismeretterjesztő kategóriában az Év Gyermekkönyve díjjal ismerték el. Nyelvezete, tipográfiája, tartalmi és formai szerkezete alapján igazán tinikézbé való, s a következő hetekben is jó lehetőséget kínál arra, hogy helyi szakemberek bevonásával a fiatalok életében minden nap megjelenő jogi kérdések értelmes megbeszélésének alapja legyen.

Hangulatos eseményekre került sor az *alkotó tinik napján* is. Volt, ahol tiniknek szóló könyvkiállítás, könyvbemutató várta az érdeklődőket, máshol lehetőséget teremtettek a tizenéveseknek képzőművészeti alkotásaik bemutatására (Kisszállás). Folytatásra érdemes kezdeményezés volt a tanulásmódszertani előadás, az önismereti játékok bemutatása és a pályaválasztási tájékoztatás is (Szentkirály). Több rendezvény jól illeszkedett az aktuális évfordulókhoz:

sor került rendhagyó irodalomórára a Bibliáról a Biblia éve alkalmából (Jánoshalma), és Mátyás király is „megjelent” a könyvtárakban. Mesedramatizálás, felolvasás, könyvbemutató és családi vetélkedő idézte Hunyadi Mátyás alakját (Lajosmizse és Mélykút). Izgalmasak voltak azok a találkozások, amelyek helyszíni alkotásra biztatták a gyerekeket. Tázláron Kovács Lajos meseíró ösztönzésére egy alliteráló hetirend készült, *Tamkó Sirató Károly Vándor móka* című költeménye alapján irodalmi utazásra hívtuk a fiatalokat, az ügyesebbek pedig a képversek formálgatását is kipróbálták. Kecskeméten *TINI ART* címmel irodalom-

szerető, zenebarát, rajzkedvelő tinik találkozására került sor. Az együttgondolkodás alapjául *Lázár Ervin A csodapatika* című meséjét választottuk. A történet megismerése után kitudó szakemberek irányításával, különböző művészeti eszközök segítségével dolgoztak a gyerekek. Beszélgettek az emberi tulajdonságokról, sokat hallott, ám tartalmukban sokszor nem kellően ismert fogalmakat értelmeztek, szituációs játékokban elevenítették fel a kamaszvilág néhány jellemzőjét. A nap végén a kiscsoportok bemutatták alkotásaikat: a rajzokat, a villámjelenségeket, a többszólamú ritmusgyakorlatokat. A szépírók tovább szőtték Lázár Ervin meséjét, melynek végén minden jóra fordult, s a falu népének olyan mértékben fejlődött az önismerete, hogy Rimaszombati Rimai Péntek csodapatikája előtt egyre több lett a balzsamra, pirulára, szirupra váró ember. A pedagógusok és a foglalkozásvezetők egyaránt nagyon hasznosnak és tanulságosnak ítélték a jól felépített délutánt, a gyerekek pedig várják a folytatást.

A *tini-egészség napja* elnyerheti a legek napja címet. Ekkor volt a legtöbb esemény, a legváltozatosabb a programkínálat, s ekkor sikerült a legtöbb partnerrel együttműködni. Számos településen folytatódtak és új tartalommal bővültek a két évvel ezelőtt elindult szakmai kapcsolatok. Volt, ahol még az Országos Mentőszolgálatot is bevonták az ismeretterjesztésbe. Középpontba került a helyes táplálkozás, az egészséges, szép bőr, a kamaszkori hajproblémák megelőzése, kezelése, a mozgás, és számos káros szenvedély. Szó esett az újraélesztés fontosságáról, a védőoltások szerepéről és arról, mi mindent tehet az ifjúság a hazánkban leggyakoribb betegségek elkerülése érdekében. Mindemellett volt többféle szűrővizsgálat, állapotfelmérés életmódtanácsadással, tánc- és sporteszköz-bemutató kipróbálási lehetőséggel (kangoo cipő, fitt ball labda), számítógépes talpvizsgálat és még MBT cipőpróbálgatás is.

A tinik és szüleik figyelmére számítva az egészségügyi szakemberek mellett megjelentek a kozmetikusok, a fodrászok, sőt még a biotermelők is

a könyvtárakban. A tartalmas programoknak jobbnál jobb címeket adtak a szervezők: *Haj-baj* (Baja), *Szépüljünk!* (Izsák), *Te is szép vagy!* (Tiszakécske), *Ne légy függő!* (Kiskőrös), *Miért ne tedd?* (Kunadacs), *Amire figyelni érdemes* (Lajosmizse).

Az egészségnap lehetőséget adott arra is, hogy személyesen találkozzanak kiemelkedő sportolókkal az érdeklődők, vagy egy-egy játék keretében közösen elevenítsék fel Magyarország olimpiai eredményeit. Baján *Balczó András* olimpiai bajnokot fogadták, Dunapatajban a könyvtárért futottak a tinik, Kecskeméten a tömeg- és az élsport viszonyáról, lehetőségeiről szolt szakemberekkel, kedvenc focistákkal a beszélgetés.

Testem titkos jelzéseinek nyomában. Ez a cím már a *társas tini napján* hívogatta a kecskeméti könyvtárlátogatókat. Ennek keretében tartalmas és

igen szemléletes foglalkozásra érkeztek a tizenévesek. *Bakancs vagy túsarok?* – hangzott a következő kérdés, s a játékok ezúttal az illetani ismereteket foglalták keretbe. Sikeres volt a szerepjáték klub összejövetele, a *Hogyan bánj a kötekedőkkel?* foglalkozáson pedig arról esett szó, hogy milyen eszközökkel tudják megvédeni magukat a tinik sérelem esetén. A beszélgetést könyvajánló, játék és szituációs gyakorlat egészítette ki.

Izsákon másként voltak főszereplők a tinik: *Túlélni a kamaszkort* címmel mentálhigiénés szakemberek beszélgettek szülőkkel az életkorral járó örömökről, problémákról, gondokról. A társas tini napján kortárs szerzőkkel is találkoztak a fiatalok. *Böszörményi Gyula* Tiszakécske, a tinik nyelvét kitűnően értő *Sohonyai Edit* pedig Kecskemét, Jakabszállás és Kiskunhalas vendége volt. A nap Kecskeméten a *Suhancos* koncerttel zárult: a tizenharmadik évében járó, tinikorú könyvtárépületünkben először fordult elő, hogy egy rendezvényre az érvényes olvasójegy jelentette a belépőt, s így is kétszáznál többen voltak.

Idén is kiemelkedően sikeresnek bizonyult a *Könyves vasárnap*. Ott, ahol a vasárnapi rendkívüli nyitva tartásnak, az ingyenes beiratkozásnak, a könyvtári játékoknak már hagyománya van, kicsik és nagyok nagyon várták október 12-

ét. Kecskeméten a könyvtárnyitás is rendhagyóan alakult: zsonglőrök vezették a Főtértől a Piaristák terére a közönséget. Több településen tudatosan figyeltek arra, hogy ezen a hétvégén folytatódjanak az előző években megindult sikeres kezdeményezések. Ismét gondoltak a babákra: a höcöggetőket, ringatókat, mondóká-

kat együtt tanulták a mamák és a babák. Kiskunmajsa *babarandit szervezett*, Kecskeméten pedig a könyves vasárnapon az apróságok tekergője olyan sikeres volt, hogy azt többször meg kellett ismételni. Soltvadkerten, Tiszakécskén és Kecskeméten az internet-tanfolyamot végzett nagyik unokáikkal együtt ültek a gépek elé, hogy közösen keressenek választ furfangos kérdésekre. A könyvtáros gyerekek alkalmi unokáivá váltak a játékos kedvű, ámbátor magányos nagyiknak, hogy ők se maradjanak ki a netes utazásból. A Katona József Könyvtárban a délutáni *Navrang* koncert után este *TINI-KRIMI* kezdődött. „*Élnek köztünk olyan lények, akikkel nem mindig úgy és akkor, ott és addig kerülhetünk kapcsolatba, ahogy szeretnénk. Nyomozzuk ki, hogy kik azok, akikről szó lehet*” – kezdte a mesterdetektív. A felnőttek pedig kitartóan nyomoztak: a tinik által kedvelt irodalmi részleteket, zenéket, előadókat ismertek föl, filmrészletekhez kapcsolódó kérdésekre válaszoltak, életműn lerajzolták a rap, emo, punk, retro vagy techno stílusban öltözködő fiaikat-lányaikat, sőt még a kareokipróbát is kiállták. Ezek után talán meg sem lepődtek azon, hogy az időközben eltűnt főnyomozót pizsamában, hálósipkában találták meg egy vetett ágyban a dokumentumraktár polcai közt, az S 83-as jelzetnél, amint éppen *Sohonyai Edit* könyvéből igyekezett újabb információkat gyűjteni a tinikről.

Megyeszerte jól használtuk a különböző promóciós anyagokat. A plakátot, Tini-tájélot, könyvjelzőt, kilincs-függesztéket és egyéb tárgyakat a regisztrált programok számának figyelembe vételével juttattuk el a városi és községi könyvtáraknak. A központi anyagok mellett a megyei keretből is készítettünk ajándékozható apróságokat. A tinik nagyon örültek a jegyzet-tömbnek, és a kisebb méretű feliratozott vászon-szatyornak is. A türelemjátékok szintén jó kezekbe kerültek, ám hangjuk lehet, hogy a tinik környezetében élők türelmét tette igazán próbára.

Úgy gondoljuk, hogy a programsorozat alatt a fiatalokat érintő, fontos kérdések kerültek középpontba, mint a bizalom, biztonság, jogok, tanulás, olvasás, önkifejezés, játék, sport, életmód vagy a tinititok. Megtapasztaltuk, hogy azok, akik mindennek részesei voltak, őszintén érzik, hogy „*szeretem a könyvtáram*”.

Koleszár Márta
Gyermekvilág-vezető

A tini könyvtári napok Jász-Nagykun-Szolnok megyéében

E kiadvány januári számában a *Nagy olvashow* megyénkben történt eseményeit foglaltam össze „Örömködés” hat tételben címmel. A hatodik tétel a *Várakozás öröme* volt... Beteljesült.

Februárban kezdett a pályázatírással tudatosulni: a folytatás már nem várat magára, elkezdődött. Feladatul a tini korosztály könyvtárba invitálását kaptuk. Fogásokat kerestünk ezen a korosztályon, kapaszkodókat. Levelezőlistán, magán e-mailekben ötletbörzézünk. Sztároltuk azon kollégákat, akiknek ilyen idős gyermekei tanul-

mányként szolgáltak. Kezdünk „tinisedni”, legálábbis lélekkben.

Most is nagy segítség volt a központi szervezés, az anyagi források – a Nemzeti Kulturális Alapnak köszönhetően –, a központi pr-anyag, a kecskeméti megyei könyvtár szerepvállalása.

Összefogott a megye könyvtárosainak aprajánagyja. Nagy kihívás volt, de ugyanakkor tevékenyé tett bennünket.

Június 23-án találkoztunk a megyei könyvtárban egy szakmai konferencián (<http://www.vfmk.hu/030220080616>), ahol az őszi program már hangsúlyosan jelent meg. Ismertük a pályázati eredményt, formálódtak a napok eseményei. Határidők, szervezések és levelezés. Néha döbbenet: alig van a településen tini, egész héten eljárnak más település iskoláiba, csak hétvégén

vannak itthon. Mivel hívhatók ők be a könyvtárba? A megoldások, javaslatok folyamatosan születtek, az ötleteket a levelezőlistán megosztottuk.

„A védőnő jön, a gyerekorvos igent mondott, a saját fodrászom rábeszéltem, kozmetikus a családból – más településről –, de lesz, a rendőr, reméljük, ráér (csak most ne legyen bűn a faluban), a körmész ígérte, a pedagógus vállalta...”

Lassan csillapodtak a szervezés izgalmi. Táblázatba foglalva: mikor-hol településenként, s ez még ingyen van... Most jön a feladat a megyei könyvtár pályázati forrásából: kit lehet meghívni, mikorra? Kit szerveznek a szomszéd településen, lehet-e olcsóbban továbbinvitálni, ha már erre jár..., a tinik örömeire jöjjen hozzánk is. A felismerés: a gyerekeket is át lehet vinni egyik településről a másikra, így két színvonalas rendezvény részesei lehetnek, két települést, két könyvtárat is megismerhetnek. A felsorolás természetesen nem teljes. Az állatorvos meghívása az utolsó pillanatok ráeszmélése volt, a sok kedvenc háziállathoz tanácsadást szervezünk, a könyvek lekerülnek addig a raktári helyükről, sőt a kis kedvenceket be is lehet hozni, kéretik a nagyobbakról fényképes ismertető, mert negyven négyzetméteres a könyvtár.

A programok feljelentkeztetése határidőre az osszefogas.kjmk.hu honlapon az utolsó hullámain indította el a programszervezésnek, mert itt láthatóvá vált, ki mit talált ki, milyen ötletet lehet még megvalósítani.

Ezután kezdődött a szépítgetés, a csinosítás. A promóciós anyag elvitele nem okozott gondot a megyében dolgozó kollégáknak. Sokan a megbeszélte időben jöttek érte, de vittük mi, megyei könyvtárosok is, ha útba esett a módszertani látogatások kapcsán. Jött érte már nyugdíjas szülő, mert ő olcsón és ráérősen utazik, s örömmel, mert még soha nem járt a könyvtárunkban. Pedagógus, aki kijár Szolnokról tanítani az adott településre, és egyik település könyvtárosa vitte a másikat, mert leadja a buszról stb.

Megoldottuk, de még milyen szuperül! Közel 18 ezer látogató a megyében e néhány nap alatt. 281 program, 27 település. Ki gondolta elsöre, mennyi minden „befér” egy könyvtárba? A hagyományos író-olvasó találkozók, kiállítások, vetélkedőkön túl: retró kiállítás, mert mi is voltunk tinik, csak régebben; kvízzjáték a divatról; divatbemutató; vizuális alkotótechnikák; színjátszó csoportok; a Barátok közt Noémije; tinistaféta; Power Point pályázat; *Tini webtélkedő*; *Tini ki mit tud*; *Tini Titkok Kapuja*; szépségápolás, tanácsadás, frizúra, smink; *Tinik playbackben*; a női és a férfi test bölcsességei; *Csak mondd, hogy nem!* – őszintén az alkoholizmusról; *Függésben – függőségben – ismerd meg az ellenséged*; internetes játékok; stb.

Ami nem fért a könyvtárba, az a könyvtár előtti téren valósult meg: élet a jurtában, táncház, népi játékok, arcfestés, óriásbáb-előadás, íjászkodás, galamúsor.

Több száz fénykép (<http://www.vfmk.hu/01100120081008>), jó néhány videó (<http://www.vfmk.hu/011120081009>), különböző alkotások garmadája őrzi a program varázsát. Több

szolgáltatás alakult olyan jól, hogy ezután már rendszeresen igénybe vehető lesz. A Tini Titkok Kapuját már nem bontjuk le, ez a válogatás a tiniknek szóló irodalomról már itt találta meg a „raktári” helyét. Képes bemutató a <http://archiv.vfmk.hu/portal/20081007/07/index.html> oldalon.

Érezhetően sokat javultunk a média területén is, ennek eredményei szintén tükröződnek a központi honlapon, köszönet érte, mert így együtt jó látni, számba venni a híreket.

A *Könyves vasárnap* sikerei, a jó hangulat visszahozta az „örömködést” több tételben. Minden könyvtáros kolléga egyéni munkája adta össze a megye sikerét ezeken a tinis napokon.

Jó volt munkatársnak lenni ebben a nagyszerű csapatban. A statisztikai adatok a központi honlapról elérhetők mindenki számára, de a programot megélni kellett, formálni, részt venni benne, kitalálni, megvalósítani, összefogni.

Az országos programról, megyénkről és a Verseyhy Ferenc Megyei Könyvtárról szóló beszámolók, előadások anyagai és diái, képei megtekinthetők a <http://www.vfmk.hu/030220081005> oldalon.

A program megyei zárókonferenciáján (november 17.), remélem, még sok fényképen, történeten, értékelőn, előadáson átéljük az elért sikereink feletti örömet, s jövőre folytatjuk.

Illés Julianna

Tini könyvtári napok Csongrádon

2008. október 7. és 12. között tiniktől volt hangos a csongrádi Csemegi Károly Könyvtár és Információs Központ. A 18 400 lakosú település általános és középiskoláinak pedagógusai összefogtak a könyvtárral annak érdekében, hogy egy igazi tinis héten vegyenek részt az intézmény szervezésében.

Ha a hét statisztikai számaint nézzük, akkor elmondhatjuk, hogy a huszonnégy rendezvényen, a nyolc kísérő eseményen részt vevő 1849 fiatal mindegyike megtalálhatta az érdeklődésének megfelelő programot, több akcióval hívtuk fel a tinik és nemcsak a tinik figyelmét a könyvtárra.

Az összefogás esetünkben szó szerint értendő, hiszen húsz olyan intézményt, szervezetet és vállalkozót sikerült magunk mellé állítanunk, aki azonosult a rendezvénysorozat elképzeléseivel.

Olyan országos kampányszlogent, figyelemfelkeltő pranyagot sikerült ebben az évben a Katona József Könyvtár munkatársainak megalkotniuk, amely a fiatalok visszajelzései és a mi tapasztalataink szerint rendkívül hatásos volt. A tévéreklám nemcsak a fiatalok, hanem az idősebb korosztály figyelmét is felkeltette. Jól használhatók vol-

tak a központi anyagok, a plakát és a sok-sok ajándékozás céljára is alkalmas szóróanyag.

Helyben is igyekeztünk a reklámtevékenységünkben is az összefogást megvalósítani. Ebben partnerünk volt a Csongrád TV és Rádió, a szegedi székhelyű Rádió Plusz, a Csongrádi Hírlevél, a Szegedi Est, folyamatosan tájékoztatást és képes beszámolót is közölt Csongrád város honlapja és a mi könyvtárunk a honlapján keresztül is.

Rendkívül hasznosnak bizonyult a célközöniséget figyelembe véve az is, hogy lehetőségünk nyílt az iskolák igazgatóinak értekezletén átbeszélni a programokat és az együttműködés formáit. Szintén fontos volt az, hogy közel egyórás beharangozó tévéműsor foglalkozott a *Tini könyvtári napok* csongrádi rendezvényeivel, valamint az is, hogy a helyi televízió folyamatosan beharangozókkal, valamint beszámolókkal hívta fel a figyelmet az eseményekre.

Sikeresen szerveztük meg immár második alkalommal a Védőnői Szolgálattal és a Nevelési Tanácsadóval közösen a babaolvasójegy ünnepélyes átadását, valamint egy játékos foglalkozás megtartását. Az elmúlt két évben 87 babaolvasójegyet osztottunk ki. A tíz-tizenkét éves korosztályt szólítottuk meg a Csongrádi Rendőrkapitánysággal közösen az *Önállóan az utakon* játékos közlekedési vetélkedővel, amelyet a város főterén tartottunk meg. A helyszín jó alkalmat adott arra, hogy reklámot biztosítsunk a további rendezvényeknek.

Az *Alkotó tini* témakörben több helyszínen is folytak rendezvények.

Az *Álmaimban ez lennék* címmel meghirdetett rajzpályázatra a Bokros városrészben lévő fiókkönyvtárban került sor.

A központi könyvtárban egy közel kétszáz alkotást bemutató kiállítást nyílt, amely a *Mutasd meg, hogy mit tudsz* címet viselte. Nemcsak a csongrádi, hanem a kistérségi általános iskolákból is érkezett szép számú képzőművészeti alkotás.

Szeretnénk hagyományt teremteni abból, hogy meghívunk minden évben egy-egy határon túli könyvtárat, amelynek munkatársai házigazdái lesznek egy-egy általuk hozott programnak. Így volt ez ebben az évben először, amikor is a vajdasági fiatalok mutatkoztak be nálunk. A vajdaságban negyven éve minden évben lezajló középiskolások művészeti vetélkedőjének döntőseivel, valamint a program szervezőjével beszélgetett az óbecsei könyvtár igazgatónője. Olyan nagy volt az érdeklődés a középiskolás fiatalok körében, hogy kicsinek bizonyult a könyvtár olvasóterme.

Több mint öt éve hagyományosan megszervezzük könyvtárunkban az egészség napját. Most először egy komplex programot ajánlottunk ki az iskoláknak, ahol bioételek és -italok kóstolójával, valamint gyümölcsökkel vártuk a fiatalokat. Ezek után szakemberek segítségével különböző egészségügyi szűréseket biztosítottunk, de „cigarettaért csokiért és gyümölcsért” akciót is indítottunk. A könyvtár pinceszobájában és gyermekklubjában szin-

tén szakemberek várták azokat a gyermekeket, akik a drogprevencióról, valamint a táplálkozási devianciákról szerettek volna előadást hallani és beszélgetni.

Szintén ehhez a naphoz kapcsolódóan lehetőségük nyílt a fiataloknak arra, hogy egy kozmetikus segítségével vegyék igénybe akár egyéni, akár csoportosan. A kilenc és tizenhét óra között megrendezett eseményen 763 fiatal vett részt.

A mi könyvtárunkban immár hagyomány, hogy a nagyobb országos könyvtári programokhoz kapcsolódóan

családi hétvégét is szervezünk. Így volt ez most is, amikor összevontuk a tini szombatot és a könyves vasárnapot, és családoknak szerveztünk programokat. A különböző könyvtári tájékoztatói eszközöket is használni tudó csapatok számára hirdettük meg a *Legyél Te is Sherlock Holmes!* című játékos vetélkedőt. Minden évben nagy sikere van az activitynek, amely most is a szombat délelőtt egyik érdekes játéka volt.

Tanáraikon keresztül megszólítottuk a drámaoktatásban részt vevő fiatalokat, felkértük őket, hogy hozzanak egy történetet magukkal és önállóan, tanáraik segítségével alkossanak ebből egy színdarabot, amelyet adjanak is elő. Az öt csapat igen szellemes, a közönség érdeklődését és elismerését is kivívó előadást produkált. Kimondottan a tini lányokat és édesanyjukat vártuk a salsa-aerobic bemutatóra, amely új mozgásformát ismerttet meg az érdeklődőkkel. Aki még ezek után kedvet érzett a mozgásra, az este tíz óráig a pinceszobában egy alkohol-, drog- és füstmentes tini diszkón vehetett részt.

Vasárnap ismét kilenc órától vártuk a játszani vágyókat. Két helyszínen folyt a *Reneszánsz a könyvtárban* manuális foglalkozás, ezzel párhuzamosan pedig pingpong- és csocsóversenyt is hirdettünk különböző korosztályok számára. Minden évben nagy sikere van az *Ügyeskedj az interneten* játékos vetélkedőnek. Egész héten, de ezen a hétvégén különösen sokan töltötték ki a tini totót, amelynek megfejtéséhez az internetet és a kézikönyveket is segítségül vehették.

Vasárnap délután három órától megtelt a könyvtár olvasóterme, és boldogan vehették át a különböző versenyeken részt vevő és ott helyezést elérő fiatalok a díjakat.

Néhány adalék információ ahhoz, hogy Csongrádon, összefogással, hogyan tudtuk jutalmazni a legügyesebb és legaktívabb résztvevőket: 77 ezer forint értékben osztottunk ki könyvvásárlási, háromezer forint értékben vásárlási utalványt. Harmincezer forint értékben számítástechnikai eszközöket, 17 ezer forint értékben ajándéktárgyakat, könyveket és illatszereket.

Nagy sikere volt a csokitortának, amit egy csoport fiatal nyert meg és fogyasztott el nagy élvezettel az előadásuk után. Közelharcot vívtak a fiatalok az Országos tini könyvtári napokra kapott központi anyagokért, a legnagyobb sikert a kilincsre akasztható olvasójegy és a Tini tájoló aratta. Nem maradt egyetlen résztvevő sem, aki az élményeken túl akár egy olvasójeggyel, akár egy kulcstartóval ne lett volna gazdagabb.

Az igazi öröm azonban az volt, amikor a hét lezárásaként az Alföld Néptáncegyüttes tagjaival megtáncoltattuk a tini könyvtári napok résztvevőit egy jó hangulatú táncban.

Mi, csongrádi könyvtárosok, úgy gondoljuk, hogy nemcsak mi, hanem a csongrádi tinik is jól érezték magukat ezen a héten, amikor rájuk irányult a figyelem, és értük történt minden. Egy nagyon nehezen megszólítható korosztályt sikerült behoznunk a könyvtárba, és reményeink szerint egy részüket meg is tartani, hiszen ezen az öt napon 139 újonnan beiratkozott tinivel lett több a csongrádi könyvtár olvasója.

Horváth Varga Margit igazgató

Könyvmolyok éjszakája (estétől reggelig) Egerben

Jártál már a könyvtárban zárás után? Csináltál már mást is itt az olvasáson kívül? Énekeltél, csatáztál, játszottál, diszkóztál már valaha a könyvek birodalmában? Töltöttél már velünk egy felejthetetlen éjszakát? – kezdődött a felhívás, melyet minden egri általános és középiskolának elküldtünk, közzétettünk honlapunkon s a Hangtárnokon, a zenei részleg blogján.

A tavaszi Fiesta-Siesta óriási sikere inspirált bennünket arra, hogy az országos tini könyvtári napok keretében egy újabb éjszaká-

Gyórhír a Katalist-ról (november 12.)

Kedves Kollégák!

Az idei évben is meghirdetett „Év Könyvtára” című pályázatunkra beérkezett pályamunkák közül a szakmai kuratórium egyhangú javaslata alapján dr. Hiller István miniszter úr az „Év Könyvtára 2008” díjat az egri *Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár*nak adományozta.

A díjat ma délután 14 órakor vehette át az Oktatási és Kulturális Minisztérium kulturális szakállamtitkárától, *dr. Schneider Mártától* a könyvtár igazgatója, *Tőzsér Istvánné Géczy Andrea* és igazgatóhelyettese *Sohajdné Bajnok Katalin*.

Gratulálunk a nyertes könyvtár minden munkatársának, és munkájukhoz további sikereket kívánunk.

OKM Könyvtári Osztály

A kitüntetéshez szerkesztőségünk is szeretettel gratulál a könyvtár vezetésének és kollektívájának.

ra vendégül lássuk azokat a 10–18 éveseket, akik szeretik a könyveket, a jó társaságot, a játékos feladatokat, s eltöltenének egy izgalmas éjszakát a könyvtárban.

A jelentkezőknek három próbát kellett kiállniuk a bekerüléshez: elsőnek a *Varázskönyvek* című szöveghűből kellett megtalálniuk 14, a Harry Potter-könyvekben szereplő könyv címét. Második próba volt a jelentkezési lap kitöltése, szülőkkel való aláíratása és eljuttatása a könyvtárba. A harmadik pedig egy irodalmi hős jelmezötletének kitalálása, melyet a jelmezversenyen kellett életre kelteniük.

A háromszoros túljelentkezés miatt számításba vettük a beküldési sorrendet, a hibátlan és teljes megfejtést, valamint a jelentkezési lap meglétét, s a tervezett 35 főből így is 49 lett. Nagyon vegyes volt a társaság, 10 évestől 17 évesig. A fiúk mindössze öten voltak, így nagy becsben tartották őket a lányok, ők viszont kellő komolysággal kezelték e terhet. A résztvevőknek hálóságot, polifoamot, elemlámpát és természetesen a jelmezt kellett magukkal hozniuk.

A gyülekező fél ötkor volt a könyvtár aulájában, itt megtörtént a regisztráció és a névjegyek kitűzése. Innen a társaság a szomszédos Zenei és Idegen Nyelvi Gyűjteménybe vonult át, ahol egy egri rockzenekar, az *Extázis* – a tinilányok kedvence – unplugged koncertjét élvezhették. A siker nem maradt el!

A gyermekkönyvtárba látogattunk el ezután, ahol *A mesék hatalma* címmel egy ismerkedő játékban vettek részt a gyerekek. A közös játékot kézműveskedés kísérte, s az egymást követő játékos feladatok megoldása közben a gyerekek szinte észrevétlenül, lassan csapatokba verődtek, maguk alakították ki azt a hét csoportot, melyekben később, az est folyamán mérték össze erejüket. Útravalónak két mesét is kaptunk *Margótól*, gyermekkönyvtárunk nagy mesemondójától, s vidáman, éhesen, kis csoportokba verődve tértünk vissza a főépületbe.

A központi könyvtárba visszaérve helyet foglaltak az aulában, ahol már kifeszítve várta őket a vetítővászon, s *Tőzsér Csabinak* köszönhetően a hangosítás is készen állt.

Vacsora előtt gyerekek és könyvtárosok együtt ismerkedtek a *Könyvmoly indulóval*, melyet a *Lehetsz király* dallamára, költői vénával megáldott *Troskina* kolléganőnk szövegével s egy karaoke szoftver segítségével átszerkesztettem karaokeváltozatba. A fülbemászó dallam megtette a hatását, a gyerekek szívesen énekelték a vászonon pergő szöveget (kivéve a fiúkat), melyet az éjszaka folyamán többször, rajtaütésszerűen elindítottunk.

A McDonald's támogatásának köszönhetően vacsorára egy Fanta-torony és sajtburger menü várta már a résztvevőket. A jóízűen elfogyasztott vacsora után vette kezdetét a játékos akadályverseny a könyvtár különböző tereiben, részlegeiben. Elemlámpával, térképpel, menetlevéllel felszerelkezten indultak a csapatok a megfelelő állomások felé. Az akadályokat hét hely-

színen helyeztük el, sikeres leküzdésük után meghatározott pontot kaptak a csapatok, amit a menetlevélen rögzítettek az állomásfőnökök.

A feldolgozó osztályon *Teljesítménymérés* címmel könyvsarkokat kellett ecset és ragasztó segítségével a könyvborító megfelelő helyére beragasztani, időre. Fontos volt, hogy a rendelkezésre álló három perc alatt ne csak minél többet teljesítsenek, hanem ezt esztétikusan is tegyék. Minden befejezett könyv után pont járt. Ha az elvégzett munka nem felelt meg a minőségi elvárásoknak (a sarok a megfelelő helyen legyen, nem gyűrött, nem maszatos, a ragasztó nem folyik, csak a fülre kerüljön), az pontlevonást eredményezett, az időn túli befejezés szintén.

A módszertani irodában *Activity játék* zajlott. Egy csapattag húzott egy feladványt, és az activity szabályai szerint (a bemutató személy nem beszélhet, jelbeszéddel sem segíthet társainak, zajt nem kelthet, a teremben tárgyakra vagy saját magán bármire rámutathat, a rajz számot vagy betűt nem tartalmazhat) pantomim vagy rajz segítségével bemutatta a rejtvényt, a többi csapattag pedig megfejtette azt. A megadott idő alatt minél több feladványt kellett megfejteni.

A Zenei és Idegen Nyelvi Gyűjtemény rejtvénye mindegyik csapat kedvence volt, s a *High School Musical*-hez kapcsolódott. A tévében pergő képkockákból kellett kitalálni a film címét, majd megkeresni, mit jelent e cím magyarul, s milyen címmel mutatták be Magyarországon. A cédélisták segítségével megkeresték a filmzenét tartalmazó cédé tokját, az első szám címét lefordították szótár segítségével, majd kikeresték a filmben nagy szerepet játszó kosárlabdapálya alaprajzát. (The World Book Encyclopedia). Tetszés szerint karaoke! Két csapat is volt, melynek tagjai fejből, fennhangon énekelték a szöveget, s az egyik lánycsapat már a képernyőre pillantva visongott (hja, minden kornak megvan a maga bálványa). Nem volt nehéz állomás, minden csapat megkapta a maximális pontot.

Közigazgatási szakrészlegünkben még nem sok gyerek fordult meg, így hát jó alkalom kínálkozott arra, hogy *Rejtett kincseink* játékunk során bemutassuk a megyeháza nevezetességeit,

magát a részleget, majd játékos totó kitöltésével adhattak számat a csapatagok arról, mi mindennel ismerkedtek meg az esti séta folyamán. Puzzle segítségével a megye címerét rakták ki, majd meg is nevezték, mit ábrázol.

A helyismereti gyűjteményben *Gárdonyi titkosírásával* ismerkedtek a gyerekek. Itt kiemelkedő helyet foglalnak el a *Nagy könyv szerzőjének* művei. A feladványt tartalmazó kis kártyákon a szerző hat művét találták a csapatok az író titkosírásának jeleivel. Le kellett fordítaniuk annyit, amennyi idejükbe belefért, majd meg kellett nevezniük, melyik kettő nincs meg a Heves Megyei Elektronikus Könyvtárban. (Ezt a Bródy Sándor Könyvtár honlapján tudták ellenőrizni: www.brody.iif.hu)

Az olvasóteremben a *Keresd a páriját!* játékban a gyerekek az asztalon alkotók fényképeit találták, majd megkeresték a hozzájuk tartozó alkotások képét (pl. Mátyás király – Corvina, Gárdonyi Géza – az egri vár képe stb.). A helyes megoldás után egy kép alkotó nélkül maradt. Ez a kakukktójás elvezette őket könyvtárunk míves cserépkályhájához. Itt egy indián térképre lettek, amely elvezette őket jutalmuk, a kis marcipán-szeletek rejtékhelyéhez.

A böngészőben *Mi bejöttünk! Ti miért maradtatok otthon?* címmel barátokkal, ismerősökkel kellett on-line kapcsolatot létesíteniük (MSN, chat, Skype). A versenyzőknek minél több társukkal kellett felvenniük interneten keresztül a kapcsolatot, s arra kellett kérniük őket, hogy egy órán belül küldjenek egy e-mailt az info@brody.iif.hu címre az üzenet tárgyában pontosan megjelölve, hogy hányas számú csapatnak küldik az e-mailt.

A csapat másik része ez alatt *időutazáson* vett részt: el kellett képzelniük, hogy az időutazás révén a hatvan évvel későbbi könyvtárunkba érkeznek. Választhattak az alábbi lehetőségek közül:

- tudósítóként élménybeszámolót írni a könyvtárról (hogy néz ki, milyen szolgáltatások vehetők igénybe stb.);
- egy helyi médium újságírójaként, riportereként interjút készíteni egy könyvtárossal (milyen szolgáltatással várják az érdeklődőket, milyenek a technikai lehetőségek, nyitva tartás stb.);
- egy helyi médium újságírójaként, riportereként interjút készíteni egy könyvtárhasználóval (mit szeret a könyvtárban, mit nem, milyenek a lehetőségek, milyen a könyvtár külső-belső megjelenése stb.).

Miközben egyik állomásról a másikra tartottak, *virtuális geoládázás* zajlott a könyvtár tereiben: könyveket kellett megtalálniuk raktári jelzetük alapján, a bennük rejlő idézeteket ki kellett emelniük, ezekből az akadályverseny végén a csapatok kirakták a teljes Petrarca-idézetet.

Közben kb. fél tizenegykor a biztonsági szolgálattal egyeztetve felvijjogott a riasztó: *Műalkotások háborúja – háborús riadó*, azaz számháború a könyvek birodalmában.

A riasztásra mindenki az aulában gyülekezett, s a nebulók gyorsan két csapatot alkottak (pirosak és fehérek). Mindkét csapat előre elkészített azonos méretű, de egymástól eltérő színű, homlokra erősíthető kartonlapokat kapott, melyek műalkotások szerzőjét és címét tartalmazták. A játék párokban zajlott. A párok nem hagyhatták el egymást, közben az ellenségtől is óvakodniuk

leleményességről adtak tanúbizonyságot: az irodalmi hősök között volt számos Harry Potter szereplő, Lucifer, Iluska, az Egri csillagok cigányai, az Olympos istennői, Winnetou. Három könyvtáros alkotta a zsűrit, akik szerint a legjobbak: Anonymus, Indiana Jones, Dracula, a különdíjat pedig Cecey Éva nyerte.

Jóízű falatozás vette kezdetét az éjféli toron a Szent József Kollégium és a Fekete Ló Fogadó jóvoltából, amelynek fénypontja a Marján cukrászda „Országos tini könyvtári napok” feliratú csokitortája volt.

Éjfél után sem lankadt a jókedv, vidámság. Bár a karaokeverseny kicsit nehezen indult, először nem mertek mikrofon elé állni, ám miután megtört a jég, sorokban váraкоztak a vállalkozó kedvűek, hogy az ismert slágereket elénekelhessék.

A karaokeverseny végére a könyvtáros zsűri összeítette az akadályverseny feladatainak pontszámát, eredményhirdetés következett. Csak néhány pont választotta el az első és az utolsó csapatot egymástól, így hát mindenki jó érzéssel raktározhatta el magában az éjszaka történéseit. Az első helyen végzett csapat a könyves vásárnapon vehette át jutalmát egy Pótkerek jutalomkoncert kíséretében.

Következett a diszkó, ahol meglepetésünkre a legnagyobb sikerük az ABBA-számoknak volt. Ezt hívják

retro érzésnek? kellett. A terepen az előre egyeztetett szabályok szerint igyekeztek egymást leolvasni, miközben a cél az Egri csillagok első kiadásának megszerzése (megérintése) volt. Nagyon leleményesek voltak a gyerekek: néhányan rögtön hasra vágták magukat, nehogy leolvassa valaki őket, voltak, akik csendben elbújtak vagy visítva szaladtak át a könyvespolcok között. A feladatot még nehezítette, hogy a könyvtár világítását kikapcsoltuk, és elemlámpával kellett tájékozódni a könyvespolcok „dzsungelében”. A hangulat a tetőpontjára hágott.

A csapatversenyek itt véget is értek. Következett a *jelmezverseny*. A gyerekek hihetetlen

retro érzésnek?

Három órakor kapcsoltuk ki a zenét és indulunk aludni, mindenki ott ágyazott meg a könyvtár tereiben, ahol szerette volna. Volt, aki olvasgatott még, voltak, akik duruzsoltak, de olyanok is, akik reggelig egy pillanatra sem hunyták le a szemüket, beszélgettek, nevetgéltek. Szokatlan élmény ez egy könyvtár életében!

Reggel hétkor az ébresztő három kakaskukorékolással és a *Jó reggelt kívánok* című számmal zajlott. Kicsit csipásan, álmosan, de jó étvágygal ültek le az éjszaka hősei a reggelihez. Ezt követően minden résztvevő átvehetett egy jutalomkönyvet. A rendezvényt a Nemzeti Kulturális

Alap, az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a helyi szponzorok (McDonald's, Érseki Szent József Kollégium, Fekete Ló fogadó, Kurdi pékség, Bajcsy csemege, Marján cukrászda, TDK mintabolt, Design Bútorlap Stúdió), s természetesen önzetlen munkájukkal az egri könyvtárosok támogatták.

Fél kilenc táján kicsit fáradtan, de arcukon sugárzó örömmel távoztak a gyerekek szülei kíséretében. Néhányan még mindig az indulónkat dúdolták:

Lehetsz könyvmoly, ha tini vagy,
igazi jó könyv békén nem hagy.
Olvadni mindig mámorító,
abba sem hagyni az igazi jó!
Aki nem olvas, fogalma sincs,
amit kihagy, az mekkora kincs,
könyvvel eljuthatsz akárhová,
ülj a fotelbe! Hajrá! Hajrá!
Izgalmat és tudást kínál minden könyv
és minden írás,
olvass éjjel, olvass nappal, ne foglalkozz a laptop-
pal!
Élj, ahogy jól esik, nem baj, ha meg is lesik,
tedd, ami élvezet, bizsergesd a tested, lelked!

*Kelemenné Csuhay Zsuzsanna
Zsoldos Marianna*

Vigyén egy könyvet az útra!

Az országos könyvtári napok programsorozat keretében 2008. október 10-én, pénteken a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Dél-pesti Régiója ismét megszervezte a *Vigyén egy könyvet az útra!* című gerillaakcióját a metró Hátár úti aluljárójában. Először 2007-ben került sor erre a „flash mob-jellegű” megmozdulásra. Természetesen az akcióhoz a fővárostól területfoglalási engedélyt kértünk.

A flash mob a Wikipédia meghatározása szerint villámsődületet jelent, azaz emberek előre szervezett csoportosulását; amely hirtelen jön létre valamely nyilvános helyen, a részt-

vevők valami szokatlant csinálnak, majd a csoportosulás ugyanolyan hirtelen fel is oszlik.

Nos, a szokatlanság a lényeg akciónk esetében, az, hogy kifejezetten erre az alkalomra gyűjtött olvasói ajándékkönyveket osztottunk szét ingyenesen a járókelők között. Az olvasásnépszerűsítő akció célja, hogy felhívja a figyelmet az utazás közbeni olvasás lehetőségére, hiszen ma már egyre többen (ha egyáltalán) inkább csak újságot olvasnak, vagy éppen zenét hallgatnak a tömegközlekedési eszközön, pedig egy könyv bizony remek útitárs lehet. Öröm volt, hogy nemcsak a szórakoztató könyvek, hanem a szépirodalmi kötetek, antológiák is kelendőnek bizonyultak.

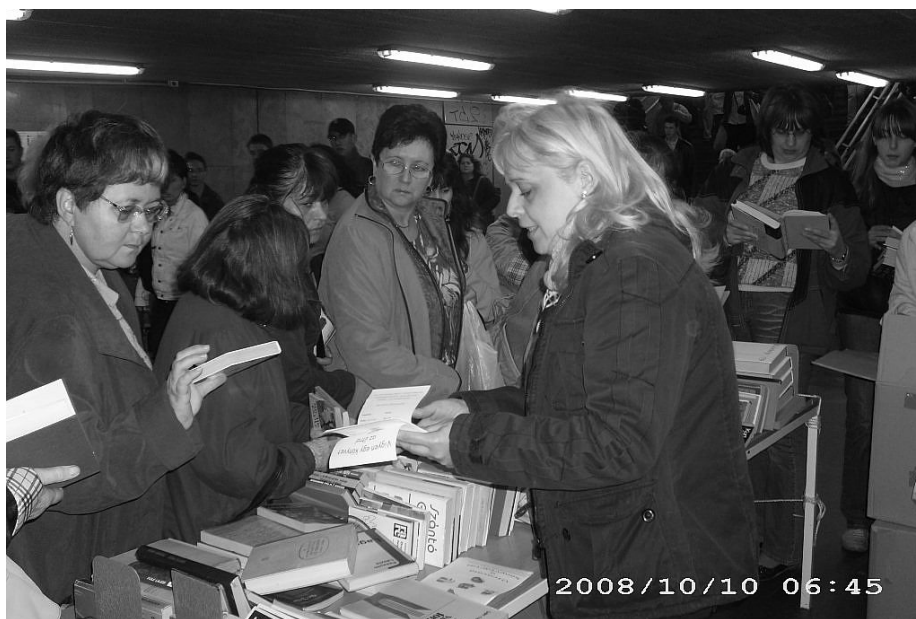
Hogy a könyvtári pr se maradjon el, a könyvekhez mellékelt szórólapokon további olvasni-valóért a helyi könyvtárakat ajánlottuk (a tavalyi tapasztalatokon okulva a visszacsatolás érdekében pedig kértük, hogy beiratkozáshoz hozzák magukkal a szórólapot).

Az első fecskék megérkeztek a könyvtárakba (mérleget vonni persze még korai lenne). A visszajelzések pozitívak voltak.

A tavalyi akció ötletgazdája *Kovács Éva* volt, szervezője *Lévai Klára*.

Reméljük, hogy akár ezzel a megmozdulással, akár a korábbi hasonló jellegű olvasás- és könyvtárnépszerűsítő akciókkal (ilyen volt például a rendelőintézetekben kihelyezett tematikus könyvajánló) új olvasókat is sikerült megszólítanunk.

Farkas Ferenc

lomért” gondolat üzenete is az, hogy a könyvtárak a társadalom minden rétege felé nyitottak – mutatott rá az intézmény főigazgatója.

Számos ritkaság a 808 ezret meghaladó könyvállományban

Népesedési kiadványok és szolgáltatások a KSH könyvtárban című előadásában Nemes Erzsébet el-

Könyvtári konferencia a KSH-ban a magyar népesség állapotáról

A magyar népesség állapota az adatgyűjtések tükrében címmel tartott konferenciát a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára és Népeségtudományi Kutatóintézete (NKI) október 8-án a KSH-ban.

Az országos könyvtári napok alkalmából megtartott rendezvényt *Bagó Eszter*, a KSH elnökhelyettese nyitotta meg.

Hablicsek László, az NKI igazgatóhelyettese Magyarország népesedési helyzetéről beszélt a konferencián. *Spéder Zsolt*, az NKI főigazgatója *Alacsony termékenység Magyarországon* címmel foglalta össze értekezését. *Nemes Erzsébet*, a könyvtár főigazgatója az intézmény népesedési kiadványait és szolgáltatásait mutatta be. *Lakatos Miklós*, a Statisztikai Szemle főszerkesztője *Népesedési kérdések a népszámlálások történetében* címmel, *Tóth Pál Péter*, az NKI tudományos főmunkatársa *Migráció: adatok, tények, folyamatok* címmel tartott előadást.

Nemes Erzsébet bevezetőjében kitért rá, hogy az idei rendezvénysorozat célközönsége a tizenéves korosztály. A KSH Könyvtár a Népeségtudományi Kutatóintézettel karöltve olyan programot állított össze, amely egy égető társadalmi problémára irányítja a figyelmet, és egyaránt szól a tizenévesekhez és a felnőtt korosztályhoz. Az országos könyvtári napok rendezvénysorozat mottója, „A könyvtárak összefogása a társada-

mondta, hogy a Központi Statisztikai Hivatal az ország egyik legnagyobb könyvtárával büszkélkedhet. Az intézmény megalapítása Keleti Károly, a magyar hivatalos statisztika atyja nevéhez fűződik, aki saját gyűjteményének felajánlásával vetette meg az intézmény alapjait. A KSH Könyvtár 1897 óta nyilvános. Az intézmény állománya ma már meghaladja a 808 ezret, ebből a könyvek és bekötött időszakos kiadványok száma csaknem 771 ezer. A gyűjtemény számos könyvritkasággal rendelkezik.

A konferencia témájához kapcsolódva Nemes Erzsébet bemutatta a *Dányi Dezső* és *Dávid Zoltán* szerkesztésében megjelent *Az első magyarországi népszámlálás (1784–1787)* című kötetet, a Magyar Statisztikai Közlemények sorában napvilágot látott *Magyarország népessége a Pragmatica Sanctio korában 1720–21* című kiadványt, valamint *A magyar népszámlálások előkészítése és publikációi 1869–1990* című háromkötetes munkát.

Öregedő, ám magasabban képzett népesség

Hablicsek László, a Népeségtudományi Kutatóintézet igazgatóhelyettese *Magyarország népességi helyzete* című előadásában 2001-től mutatta be a jelen és a közeljövő várható helyzetképeit. Megítélése szerint kedvező irányú elmozdulások készülődnek, amelyeket többek között a születésszám emelkedésében, a termékenységi szint, valamint a férfi és női élettartam növekedésében, a halálozásszám csökkenésében és az iskolázottsági szint emelkedésében jelölt meg.

Magyarország népessége a 2001. év elején 10 millió 200 ezer volt. A lakosság összetételét tekintve a 60 évesek és náluk idősebbek száma meghaladta a 2 milliót, ami az össznépesség 20 százalékát tette ki. Az említett évben 97 ezer gyermek született, ugyanakkor 132 ezren haltak meg, a születési hiány 35 ezret tett ki. Pozitív volt viszont a nemzetközi vándorlások egyenlege: 9,7 ezerrel többen érkeztek hozzánk, mint ahányan tőlünk távoztak. A nemzetközi vándorlások révén, 2001 folyamán a statisztikai népesség száma 25 ezerrel csökkent. A férfiak születéskor várható átlagos élettartama 2001-ben 68,3 év, a nőké 76,7 év volt.

A népesedési helyzet azóta lényegesen nem változott – folytatta az NKI igazgatóhelyettese. A születések száma továbbra is alacsony, a halálásoké pedig ingadozik. A népességszám 2007 elején több mint 100 ezerrel volt kevesebb, mint 2001-ben.

Az igen mérsékelt gyermekvállalási hajlandóságot jelzi, hogy a teljes termékenységi arányszám több éve 1,3 körüli, vagyis 100 nő 130 gyermeket szül élete során. Az előrebecslések szerint az elkövetkezendő években az átlagos gyermekszám lassan emelkedik, 2021-ben 1,5 lesz. A jövőt illetően feltételezhetjük, hogy az általános közeledés a nyugati országokhoz kiterjed az ottani egészségügyi vívmányok fokozatos átvételére is, ami az élettartamok lényeges emelkedéséhez vezethet. 2021-ben a születéskor várható élettartam a férfiak esetében 72,9, a nőknél 81 évre tehető. Az előreszámítás szerint Magyarország népessége 2021-ben 9,81 millió fő lesz. A fiatalok száma akkorra 2 millió alá kerülhet, a 60 éves és annál idősebb korosztályé viszont meghaladhatja a 2,6 milliót – mondta Hablicsek László.

Az 1990-es évek iskolázottsági boomja következtében nő a lakosság iskolázottsági szintje – tette hozzá az előadó. A legfeljebb 8 általánost végzettek száma 2001-ben még 5,5 millió fő volt, a népesség több mint fele, 2021-re ez várhatóan 3,3 millióra esik vissza. A szakiskolai végzettségűek 2001-ben 1,6 millióan voltak, számuk 2021-re várhatóan 2 millióra emelkedik. A vizsgált időszakban 2,2 millióról 2,9 millióra nő az érettségivel rendelkezők száma, a felsőfokú végzettségűeké pedig 940 ezerről 1 millió 600 ezerre ugrik – ismertette előadásában Hablicsek László, rámutatva, hogy

az iskolai végzettség emelkedését tekintve a humán erőforrás lényeges, általános javulására számíthatunk.

Alacsony termékenység

Spéder Zsolt, a Népeségtudományi Kutatóintézet igazgatója előadásában az alacsony termékenység okait és a kedvezőtlen helyzet megfordításainak lehetőségeit vizsgálta a konferencián. Hangsúlyozta, hogy a csökkenő trend nem magyar átok, több európai ország (Németország, Spanyolország, Olaszország) is hasonló gondokkal küzd, bár Európában e tekintetben jelentős különbségek vannak – mondta, jó példaként említve Franciaországot, Finnországot és a skandináv országokat. A volt szocialista országokban a termékenységi arányszám nagyjából azonos, 1,2-től 1,4-ig terjed – tette hozzá.

Kedvező jelként értékelte Spéder Zsolt, hogy amíg Romániában, Bulgáriában már a szándék szintjén is megjelent az egy gyerekes családmódel, addig Magyarországon nincs erről szó. A gyermekvállalás halogatását Spéder Zsolt az oktatási expanzióban (pl. az iskolában eltöltött életevek megnövekedése), a párkapcsolatok átalakulásában (a házasságkötések számának csökkenése, időbeni kitolódása, az élettársi kapcsolatok számának növekedése) látja. Ugyancsak fontos szerepet tulajdonított a bizonytalanságok növekedésének, amelyek között elsősorban a munkapiaci szorításokat (pl. munkanélküliség, gazdasági átalakulás) említette. Mint rámutatott, azokban a házasságokban is csökken a gyermekvállalási kedv, ahol a házasságot élettársi kapcsolat előzi meg – márpedig napjainkban a házasságok mintegy 70 százaléka ilyen előzmények után jön létre.

Mit lehet tenni a gyermekvállalási kedv növelése érdekében hazánkban, miközben több területen (az oktatásban eltöltött idő kitolódása, a párkapcsolatok megváltozása stb.) visszafordíthatatlannak tűnnek a folyamatok? Megállapítása szerint a családpolitika kiszámíthatóságának növelése, a családtámogatások értékállóságának megtartása pozitívan befolyásolhatja a gyermekvállalási kedvet. Ugyancsak kedvező hatása lehet a munka, fogyasztás, család konfliktusának feloldásában a kisgyermekes anyukák munkapiaci visszaintegrálódását segítő intézkedéseknek. Kedvező ha-

tásuk lehet a gyermekvállalási kedv növelésére az eltartottak számára is tekintettel lévő családbarát adózásnak és a gyermekszámhoz kötött családi támogatásoknak.

A migráció és hatásai

A hozzánk érkező bevándorlók nélkül az ország lakosságának a száma már régen 10 millió alatt lenne – állapította meg előadásában Tóth Pál Péter, az NKI tudományos főmunkatársa.

A nemzetközi vándorlásban a XIX. század negyvenes éveitől új folyamatok váltak meghatározóvá, amelyeket az önkéntesség, a tömegesség és a gazdasági motiváltság jellemzett. A Magyar Királyságot az új típusú vándormozgalom négy évtizednyi késéssel, a XIX. század hetvenes éveire érte el.

1870 és 1913 között 2 038 383 magyar állampolgár távozott a tengerentúlra – ismertette az előadó. A kivándorlók 26,3 százaléka volt magyar, 26,8 százaléka szlovák, 16,6 százaléka horvát, 15,0 százaléka német, 6,9 százaléka román, 5 százaléka pedig egyéb nemzetiséghez tartozott az össznépeségen belül – tette hozzá Tóth Pál Péter.

Jelentősebb bevándorlási hullám érte Magyarországot 1918 és 1940 között, amikor mintegy 400 ezer, a szülőföldjéről áttelepülő magyar nemzetiségű telepedett le az országban. Ebben az időszakban az elvándorlás nem érte el az 50 ezret. Ezzel ellentétes helyzet állt elő 1947 és 1957 között, amikor egy évtized alatt több mint 207 ezren hagyták el az országot, a bevándorlók száma pedig alig valamivel haladta meg a 14 ezret. Az ezt követő három évtizedben, 1958-tól 1989-ig 163 670 személy vándorolt ki az országból, a bevándorlók száma pedig meghaladta a 136 ezret – tért ki rá Tóth Pál Péter.

1990-től 2005-ig 353 ezer külföldi állampolgár vándorolt be az országba és 121 ezer volt a kilépő külföldiek száma. A bevándorlók több mint 75 százaléka a szomszédos országokból, 2,4 százaléka Amerikából érkezett.

Tóth Pál Péter összegzése szerint a határon túli magyar közösségekhez tartozók nem csekély részének Magyarországra vándorlása elhalasztja ugyan az ország lakosságszámának 10 millió alá csökkenését, de felgyorsítja és visszafordíthatatlanná teszi a Kárpát-medencei magyar népesség lélekszámának fogyását és elöregedését.

Kádas Viktória

Közvetlenül a sikeres *Könyvtárak összefogása a társadalomért* rendezvénysorozat, a rekord látogatottságú *könyves vasárnap* után, október 13-án országos ODR-konferenciára várta a könyvtárosokat a *József Attila Megyei Könyvtár*.

Monostori Imre igazgató köszöntőjében kiemelte, hogy ez már a nyolcadik alkalom, hogy a könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozó könyvtárosok összejönnek Tatabányán. Nyilvánvaló, hogy a konferencia – amelyet *Fátrai Erzsébet Márta* álmodott meg és szervez azóta is lelkesen – azért ilyen népszerű, mert fontos témákat vet fel. Idén bővült a meghívottak névsora. A határainkon túl élő magyarok irodalmi ellátottságának segítésére a határon túli könyvtárosok is meghívást kaptak a tanácskozásra. Erdélyi, felvidéki, vajdasági, muravidéki kollégákat köszöntött az igazgató.

Bánkeszi Katalin, az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) címzetes igazgatója a *MOKKA – ODR kapcsolata, továbbfejlesztésének irányai* című előadásában összefoglalta, illetve továbbvitte a szombathelyi vándorgyűlésen és szeptember 10-én az OSZK-ban elhangzott gondolatokat. Elmondta, hogy megérkezett az új server, így megkezdődhetett az adatok migrálása. Beszélt a MOKKA múltjáról, arról, hogy az évek során változtak a körülmények, tehát a rendszernek is változnia kell. Sok a duplum, aminek egyik oka, hogy amikor a könyvtárak integrált rendszereket váltanak, változnak a rekordok azonosító számai is. Probléma az is, hogy a lelőhely-információk nem egységesek. A legnagyobb gond azonban, hogy nem egységes a katalógizálás. A legfontosabb feladat az lenne, hogy jó rekordok kerüljenek be gyorsan. A MOKKA nem csupán lelőhely-jegyzék, innen kellene letölteni a kész rekordokat.

Az igazgató asszony kitért a most induló *TÁMOP*-pályázatra is. A könyvtárak vezetőinek most azt kell átgondolniuk, hová akarnak 2013-ig eljutni. Úgy kell lépcsőzetesen megfogalmazni a célokat, hogy az egyes lépcsőfokok önmagukban is megállják a helyüket, de épülhessenek egymásra, ahogy megjelenik egyik pályázati kiírás a másik után. Kiemelt cél az oktatás segítése; ez kettős feladat, egyrészt az olvasók oktatá-

sát, másrészt a munkatársak fejlődését is szem előtt kell tartani. Most mindenki pályázhat, a Közép-magyarországi Régió is. Összefogásban kell együttes fejlesztéseket létrehozni, a feladatokat megosztva. Ötéves fenntartási kötelezettség van. Száz százalékos a támogatás, két év a futamidő. Ennek a pályázatnak a keretében van lehetőség a retrospektív katalóguskonverzióra. Digitalizálásra most nem lehet pályázni, erre a jövő évben lesz kiírás.

A MOKKA – ODR fejlesztésre három könyvtár társult, az OSZK, a DEENK (Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár) és az SZTE (Szegedi Tudományegyetem). A közös célkitűzés: új alapokra helyezett, jól működő közös katalógusrendszer centralizált funkciókkal.

Krasznai Márta, az OSZK csoportvezetője az OCLC First-Search adatbázisát mint az ODR továbbfejlesztéséhez megfontolásra érdemes mintát mutatta be. Minden beérkező könyvtárközi kérés számot kap, a különböző munkafázisokról pedig státusok alapján tájékozódhatunk, így mindig tudható, hol tart éppen az ügyintézés. A Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 2005. évi 10. számában olvashatunk bővebben a lelőhelyválasztásról. A rendszerben csak a saját kéréseink státusaiba tekinthetünk bele. Az adatbázis költségvonzata:

- előfizetési díj;
- kihelyezett depozitum, ebből vonják le az éppen aktuális kölcsönzési díjat, de csak akkor, ha a kérő könyvtár azt jelezte, megkapta a kért dokumentumot;
- bankköltség.

Bartók Györgyi, az OSZK szakreferense *Határtalan lehe-*

tőségek... címmel a Kárpát-medencei könyvtárak könyvtárközi partnerségéről beszélt. Nyíregyházán, háromnapos tanfolyam keretében mutatták be az *Ariel* dokumentumküldő szoftvert, az installálását, a kezelését a határon túli könyvtáros kollégáknak. Egymás segítésére belső levelezőrendszert is létrehozta. Az ODR rendszerben könyvtárkódokat is fognak kapni a határon túli könyvtárak, ez ugyanis nélkülözhetetlen a kérések indításához.

Tóth Judit, a zalaegerszegi *Deák Ferenc Megyei Könyvtár* (DFMK) igazgatóhelyettese Zala megye könyvtárközi kölcsönzési helyzetéről beszélt. A DFMK a megye hálózati könyvtári központja. Különgyűjteményeik:

- helyismereti gyűjtemény;
- Nádas Péter különgyűjtemény;
- cigányság különgyűjtemény;
- horvát nemzetiségi különgyűjtemény.

Az ODR-tagkönyvtárak sorába 1997 óta tartoznak. Az igazgatóhelyettes asszony diákon mutatta be a könyvtárközi kölcsönzés alakulását. A DFMK inkább küldő, mint kérő könyvtár. A statisztikát nagyban befolyásolta – ahogy tapasztalatom szerint más könyvtárakban is – a postaköltség-térítés módosítása, valamint a térítési díj emelkedése a külföldi kérések esetében. A könyvtár a szakirodalom beszerzését erősítette, de az évente csökkenő támogatás miatt egyre több az egypéldányos vásárlás, ami az igénylők sorbanállását eredményezi. Az olvasók elsősorban a tanulásukhoz szükséges könyveket kérik könyvtárköziben, az elektronikus kérések száma még kicsi.

Délután a könyvtári integrált rendszerek fejlesztőit ültették az asztal köré, és Bánkeszi Katalin, valamint *Koltai Klára*, a *DEENK* főigazgató-helyettese vezetésével arról folyt a szó, hogyan lehetne minél jobban és egyszerűbben begyűjteni a rekordokat, hogyan lehetne minél eredményesebben kiszűrni a duplumokat, hogy lehetne javítani a minőségen, legyen-e regionális vagy inkább integrált rendszerek szerinti együttműködés. A beszélgetés résztvevői voltak: *Kardos András* (Portál-program, illetve Utca-projekt), *Czoboly Miklós* (eCorvina), *Németh Ágoston* (Ex-LH – Aleph), *Thék György* (TextLib), *Tóth Kornél* (SZTAKI – Monguz), *Horváth Zoltánné* (IQSYS), *Lévai Gábor* (Szikla). A beszélgetésbe a hallgatóság is megpróbált bekapcsolódni.

A nap végén a határon túlról érkezett könyvtárosok kaptak újabb, hasznos információkat.

Az egész program jó hangulatban, kellemesen zajlott, köszönet érte a házigazdáknak. Remélem, jövőre újra összejöhetünk – esetleg még ennél is többen –, és megbeszélhetjük, mekkora előrelépés történt az év során.

Benczekovits Beatrix

VIII. közgyűjteményi napok a Nyugat-magyarországi Egyetemen

2008. október 16–17-én a Nyugat-magyarországi Egyetem (NymE) közgyűjteményeinek szervezésében immár nyolcadik alkalommal került sor a *Közgyűjteményi napok* című országos konferencia megrendezésére Sopronban.

A tanácskozás témájában a Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karának ebben az évben ünnepelt kétszáz éves erdészeti felsőoktatás jubileumi ünnepség-sorozatához kapcsolódott. A régi és társegyetemek (Műszaki Egyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem/ELTE, Pécsi Tudományegyetem/PTE, Szegedi Tudományegyetem/SZTE, BME-OMIKK) könyvtárait képviselő vezetők, illetve kollégák *A könyvtárak szerepe a felsőoktatásban és kutatásban történeti kitekintéssel* átfogó címmel tartották meg színes és tartalmas előadásait.

A rendezvény első napján a résztvevők hangulatos sétával egybekötvé ismerkedhettek meg az egyetemmel és az azt körülölelő botanikus kerttel.

Ezzel egy időben a Nyugat-magyarországi Egyetem Közgyűjteményi Bizottságának ülése vette kezdetét a Központi Könyvtár Műemlék-könyvtárában, amelyen *Bartha Dénes* egyetemi tanár, a bizottság elnöke vezetésével, a központi szervezeti egységek, valamint a karok képviselőinek, a könyvtárvezetőknek és a levéltári, muzeális gyűjtemények vezetőinek részvételével megtárgyalták az aktuális kérdéseket, problémákat.

A szimpózium délután két órakor az Erdészeti Múzeumban (Sopron, Templom u. 4.) – az egykori Esterházy-palotában – *Varga Tamás* múzeumigazgató szívélyes köszöntőjével folytatódott. Ezt követte *Albert Levente* rektorhelyettes megnyitója, és az erdészeti felsőoktatás bicentenáriuma alkalmából megjelent *Az erdészeti*

felsőoktatás 200 éve. Emlékkönyv. Selmecbánya 1808 – Sopron 2008 című háromkötetes jubileumi kiadvány bemutatása. (Könyvismertető: Könyvtári Levelező/Lap, 2008. október)

A plenáris ülés résztvevői *ifj. Sarkady Sándor* könyvtári főigazgató, levezető elnök köszöntő szavai után meghallgatták *Szögi László*, az ELTE könyvtárának főigazgatója előadását, amelyből összefoglaló képet kaptak az ELTE Levéltára XVI–XVIII. századi dokumentumainak feldolgozásáról.

A Pécsi Tudományegyetem kari könyvtárainak feladatairól az egyetem és a régió tudományos életében *Szénászkya Mária*, a PTE Bölcsészettudományi és Természettudományi Kari Könyvtárának igazgatója és *Gracza Tünde*, a PTE Pekár Mihály Orvosi és Élettudományi Szakkönyvtárának igazgatója tartott előadást.

Meskó Eszter, a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárának osztályvezető szakreferense az érem két oldaláról, a tudomány és a könyvtár kapcsolatáról beszélt a vegyész szemszögéből.

Wünschné Vajna Éva, a BME-OMIKK Könyvbeszerzési és Könyvfeldolgozási Osztályának munkatársa bemutatta a Műegyetem könyvtárának szerepét a százhatvan éves BME oktatásának, kutatásának szolgálatában.

A Miskolci Egyetem Könyvtár, Levéltár, Múzeum főigazgatója, *Burmeister Erzsébet* a könyvtár, levéltár és a miskolci Műemlékkönyvtár működését ismertette számokban és képekben.

Egyházy Tiborné, a Pannon Egyetem Egyetemi Könyvtár és Levéltár főigazgatója az egyetemi könyvtár múltjáról, jelenéről és jövőjéről tartott az „élet sójával fűszerezett”, színes előadást.

Mastalírné Zádor Márta a Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Könyvtár és Levéltár nyugalmazott könyvtári főigazgatója az 1919-ben Sopronba – majd részben

később Miskolcra is – került Műemlékkönyvtár történetét mutatta be alapításától napjainkig.

A VIII. közgyűjteményi napok első napját kedélyes hangulatú szakmai összejövetel zárta, amelyen lehetőség nyílt az elhangzottak megvitatására, tapasztalatcserére.

Az október 18-án tartott szekcióülésre az erdészeti felsőoktatás kétszáz évére emlékezve került sor. *Varga Tamás* erdőmérnök, múzeumigazgató vezetésével a rendezvény résztvevői erdei élményprogramon vettek részt, amely során többek között megtekintették a Winkler Oszkár neves soproni építész végleges tervei alapján átépített Károly-kilátó emeletein a „botanikusok szentélyének” (Kitaibel Pál, Gombocz Endre, Kárpáti Zoltán stb.) nevezett állandó kiállítást és a Csapody Vera, Roth Gyula, valamint Winkler Oszkár munkásságát bemutató tárlatot. Ezt követően a Görbehalomtól induló Hidegvíz-völgyben megcsodálták a több száz éves fenyő-, illetve bükkfa óriásokat.

A kétnapos rendezvény a Soproni-hegység hangulatos Mucki vendéglőjében, selmeci diáknótákkal „ízesített” ebédrel zárult, abban a reményben, hogy élményekben gazdag és sok szempontból hasznos tapasztalattal térhetnek haza a résztvevők.

A VIII. közgyűjteményi napok megszervezését a Nyugat-magyarországi Egyetem és a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

Jánosáné Hoffer Gyöngyi–Kozák Istvánné

VIII. Győri Könyvszalón 2008.

„A könyvnek az a jó, ha olvassák.”
(Umberto Eco)

Győrben immár hagyománnyá vált, hogy októberben neves kiadók és a kortárs magyar irodalom jeles képviselői részvételével, valamint változatos programokat kínálva megnyitja kapuit a Győri Könyvszalón Nemzetközi Kiállítás és Vásár, melynek szervezői Győr Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Kulturális csoportja és a Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár.

Idén második alkalommal a Győri Nemzeti Színház szolgált helyszínül. Újdonságként a nagyszínpadot is megtöltötték programokkal a szervezők. Dallal, verssel és mesével szórakoztatta a közönséget *Gryllus Dániel*, *Tolcsavay Béla*, *Nemcsák Károly*, *Dunai Tamás*, *Berecz András*, *Lovász Irén*, a *Sebő Együttes* és a *Szélkiáltó Együttes*.

Az előcsarnokban, minden négyzetmétert felhasználva állították fel a kiadók standjait, a könyvbemutatóknak helyet adó Pódiumszínpadot és a Gyermekkuckót, ahol a Gyermek Háza kézművesei, a Vaskakas Bábszínház színészei, valamint olyan nagyszerű művészek várták a játékokra és mesékre vágyó gyermekeket, mint *Döbrentey Ildikó*.

A könyvszalón sikerét a kulturális csemegék széles palettáját kínáló hetvennyolc

program és csaknem negyven kiállító biztosította. A könyvszalón egyik célja, hogy az olvasást népszerűsítse. Ezt a célt szolgálta az ötvennyolc könyvbemutató és a neves, népszerű szerzők, akik megtisztelték jelenlétükkel a rendezvényt, többek között *Kányádi Sándor*, *Spiró György*, *Dragomán György*, *Szabó T. Anna*, *Hankiss Elemér*, *Csányi Vilmos*, *Czigány György*, *GreCsó Krisztián*, *Bérczes László*, *Békés Pál*, *Háy János*, *Szilágyi Ákos*, *Ördögh Ottó*, *Benedek Szabolcs*, *Kepes András*, *Sugár András*, *D. Tóth Kriszta*,

2008. OKTÓBER 3-5 • PÉNTEK-VASÁRNAP

GYŐRI NEMZETI SZÍNHÁZ
II. JÁNOS PÁL TÉR

KÖNYVSZALÓN

NEMZETKÖZI KÖNYVBEMUTATÓ ÉS -VÁSÁR

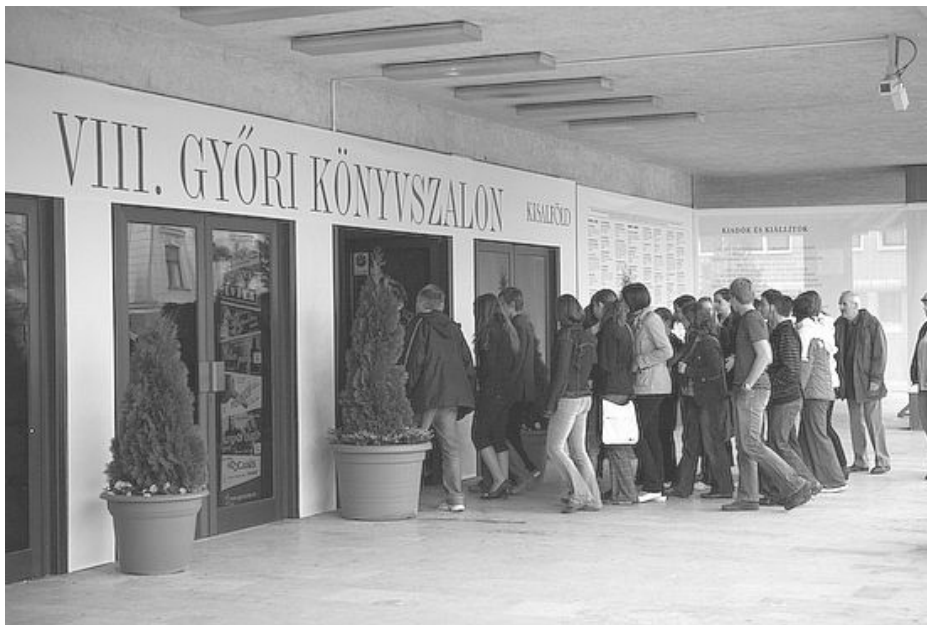
KISALFÖLD Audi Hungaria Audi

Vadas Zsuzsa, Balázs Ági, Bob Dent, Szarka Tamás és Laár András. Természetesen Győr jeles írói, köztük Barsi Ernő, Pátkay Tivadar és Villányi László is bemutatták legújabb köte- teiket.

A kiállító kiadók kö- zött volt a Móra, a Heli- kon, a Holnap, a Pesti Kalligram, a Magvető, az Athenaeum, a Corvina, az Európa, a Scolar, a Könyvmolyképző Céh, az Új Palatinus, a Grimm, a Cicero, a Xantusz Könyv, a Kráter Műhely, a Zrínyi és a Pont Kiadó. Győr testvérvárosai közül négy képviseltette magát: Bras- só, Kuopio, Erfurt és Poz- nan. Valamint idén első alkalommal két zenei ki- adó, a TomTom Records és az EMI Music is részt vett a kiállításon. A két kiadó előadói pedig leg- újabb könyveikből és le- mezeikből adtak ízelítőt. A TomTom kiadónak kö- szönhetően itt volt Váczi Eszter, Bartók Eszter, Herczku Ágnes és Nikola Parov. Az EMI előadói közül Szinetár Dóra mu- tatta be Váradosnapló című könyvét, Pintácsi Viki Csoda történt című cédéjének bemutatásával szórakoztatta a kicsiket, Bíró Gergő pedig a nagy- színpadon énekelt.

A könyvszalón nyitó- programja a televízióból ismert Lyukasóra volt, melynek erre az alkalom- ra összegyűlt nagyszerű stábja (Lator László, Várady Szabolcs, Ráckevei Anna, Czigány György, Villányi László) vállalta, hogy rendhagyó módon, élőben adnak lyukas-

órát a színházba érkező több száz diáknak és felnőttnek. Az első negyedóra után a közönség aktívan bekapcsolódott a feladványok megoldá-

sába. Mindenki élvezettel hallgatta Lator Lászlót, amint feltárta a költészet titkait, Ráckevei Anna versmondását pedig áhítatos csönd kísérte.

Az ünnepélyes megnyitón adták át a VIII. Győri Könyvszalon Alkotói Díját, melyet idén Kányádi Sándor, Kossuth- és Herder-díjas költőnek ítéltek oda. A díjátadás telt ház előtt zajlott, és valószínűleg minden jelenlévő öröme szolgált látni egy olyan író, aki mind művészként, mind emberként kiemelkedő, mégis végtelenül szerény. Közvetlenségével, humorával mindenkit magával ragadott. Anekdotát mesélt arról, hogyan szerettette meg a középiskolásokkal Arany János Toldiját, bebizonyítva, hogy minden generációval meg lehet találni a hangot és mindenkinek át lehet adni az irodalom szeretetét.

A szalondíjas tiszteletére estet rendeztek *Fehéringes versek* címmel, a címadó vers a költő saját előadásában hangzott el különleges élményt nyújtva. Sok mindenről szó esett a másfél óra alatt, *Gülch Csaba* újságíró kérdései nyomán a költő a jövőről is beszélt. A technikai civilizációtól és az internet hatásaitól való félelem helyett megoldáscentrikus gondolkodást javasolt. „Szellemi javainkkal fel kell hurcolkodni a világhálóra. Ezt kell tenni siránkozás helyett. Nemhiába találta fel Neumann János bácsi ezt az egészet...”

A költészet új helyzetéről is szólt: „A mai világban, amikor lehetőség van arra, hogy hangszalagra, DVD-re mondják, a vers visszahelyeződik homéroszi jogaiba. Ennek megvan az a belső, egészséges hatása is, hogy kikerül egy csomó töltelék a versből. Nem lehet a mondott versben szalmázni.”

„Azt vallom – ez az én »esztétika profanám« –, hogy a jó vers úgy készül, mint a jó

tojásrántotta. Kell hozzá tojás, só, meg valami zsiradék. Szóval ez ilyen egyszerű. Aki jön nekem azzal, hogy jó bele a gomba is, meg a hagyma, annak azt mondom, ez már a szürrealizmus. A legszükségesebb szavakból kell a verset írni.”

Kányádi Sándor szándéka mindenkihez szól, mindenkinek üzeni valamit. Reményt, szépséget, fényt... Olyan művészt láthatott a közönség, aki derűvel tekint a jövőbe, mert képes azt tenni, amire hivatott.

Hankiss Elemér, aki *Ikarosz bukása* című könyvét mutatta be a Pódiumszínpadon, örömet fejezte ki annak kapcsán, hogy Magyarországon még vannak olyan rendezvények, ahol a könyv a főszereplő. Sokan szerették volna látni az író, néhányan be sem fértek a nézőtérre, így kívülről hallgatták a beszélgetést.

Sikeresnek bizonyult a Petőfi Irodalmi Múzeum mozgóképiállítása, a Nyugat 100 busz is, mely a folyóirat történetét és fontosabb alkotóit mutatta be dokumentumok, fotók, illetve hang- és filmfelvételek segítségével. A múzeum munkatársai kétnaposra tervezett győri tartózkodásukat még egy nappal megtoldották a nagy érdeklődésre való tekintettel.

A szervezők nagy hangsúlyt helyeztek a rendezvény propagandájára. Hatszáz példányban készült A/2-es méretű plakát, ötezer példányban leporelló, hatezer példányban pedig 32 oldal terjedelmű műsorfüzet. A helyi média is figyelmet szentelt a háromnapos eseménynek. A Kisalföld napilap, mely negyvenezer példányban jelenik meg, négyoldalas mellékletben közölt programajánlót. A tízezer példányos Győri Est betétlappal jelent meg ez alkalomra, a Győri Múza Kulturális és Közéleti Magazin különszámmal rukkolt ki. A város frekventált helyein nagyméretű molinók hirdették az eseményt. A Revita TV rövidfilmet készített, a Hircity interjúit pedig bárki megtekintheti a világhálón (www.hircity.hu).

A rendezvény teljes költségvetése 14.5 millió forint volt, amelynek jelentős részét a győri önkormányzat és a szponzorok fedezték, de négyszázezer forint támogatással jelen volt az NKA Szépirodalmi Kollégiuma is. A látogatók számát tizenötezer főre becsülték.

Szabados Éva (Fotók: Szabó Béla)

Hatvanéves a nyilvános könyvtári szolgáltatás Baján

Az Ady Endre Városi Könyvtár és Művelődési Központ Helyismereti Gyűjteményében év vége táján rendszeresen elkészül a következő évre vonatkozó évforduló-naptár, amely a Baja városához köthető évfordulókat gyűjti össze. A 2008. évben aktuális adatok kiemelése során tűnt fel, hogy intézményünk kerek évfordulóhoz közeledik.

Baján 1948. április 4-én nyitotta meg kapuit a városi közkönyvtár.

Az ötvenéves évforduló ünneplése 1998-ban elmaradt, így különösen fontosá vált számunkra, hogy ezúttal ünnepélyes kereteket adva megemlékezzünk városi könyvtárunk indulásáról, évtizedeiről. Amel-

lett, hogy jóleső érzéssel tekintünk vissza a bajjai, több mint fél évszázados közkönyvtári múltira, az évforduló jó alkalom arra, hogy *a könyvtár történetét, mindennapjait bemutatva*, mind a fenntartó helyi önkormányzat, mind az olvasók, illetve bármely betévedő érdeklődő számára (akik a könyvtári munkából csak a „jéghegy csúcsát”, a kölcsönzést látják) *érezkeltsük a könyvtári munka sokrétűségét, fejlődését, a közművelődésben betöltött jelentős szerepét.*

A könyvtár fejlődését szemléltetően mutathatja be egy kiállítás, melynek gerincét a könyvtár részletes története alkotja, s ehhez kapcsolódóan kezdetből tervben volt egy bibliográfia készítése is, mely a könyvtárról megjelent cikkeket gyűjti össze.

Ami a bajjai városi könyvtár történetének eddigi feldolgozásait illeti, csupán néhány szakdolgozat készült, melyek a kezdeteket csak nagyon vázlatosan érintették, és inkább a nyolcvanas évektől tekintették át a könyvtár fejlődését, azt is felületesen.

A részletes, pontos történet felelevenítéséhez vissza kellett menni a forráshoz: a könyvtárról

megjelent cikkeket felkutatni, könyvtári iratokat, beszámolókat átolvasni, a történeti szempontból fontos adatokat, információkat feljegyezni, majd pedig az adatokat formába önteni.

A könyvtártörténeti kutatások és a bibliográfia készítésének időigénye miatt az évfordulót nem tudtuk áprilisban megtartani, ehelyett áttettük október hónapra.

A méltó megemlékezésre 2008. október 29-én (szerdán) 10 órakor került sor, a rendezvény védnöke Révfy Zoltán polgármester volt. Az ünnepi műsor az Ady Endre Városi Könyvtár és Művelődési Központ vezetőjének, Letenai Máriának köszöntő szavaival kezdődött, majd Bán Béla, a bajai kulturális bizottság elnöke vette át a szót, aki beszédét hármas gondolatmenetre építette. Elsőként idézte Schweitzer József nyugalmazott országos fő-rabbit, aki a bajai holokauszt megemlékezések alkalmain többször is említette, mennyire örül,

hogyan az egykori zsidó templomból a könyvek temploma lett. Másodszorban (úgy is, mint református lelkész) a könyvek könyvéről, azaz a Bibliáról szolt, mint ami nagy hatással volt az európai társadalomra, a kultúra kialakulására, végezetül némi történelmi visszatekintést adva felidézte, mennyi negatív esemény történt 1948-ban (pl. padlássöprés, egyházak szétverése), s hozzátette, emellett igazán jó kezdeményezések is voltak, mint például a nyilvános könyvtári szolgáltatás elindulása.

A kiállítást hivatalosan Gerő Gyula nyitotta meg, aki az „alapozás” éveiben, 1950 és 1952 között vezette a bajai nyilvános könyvtárat.

A közkönyvtár hajnalát megidéző visszaemlékezésében vázolta az országos előzményeket, az 1945 előtti időszak könyvtári ellátatlanságát, a könyvtáralapítási törekvéseket, felidézte, milyen szokatlan módon került a bajai könyvtár élére, meg-

emlékezett egykori munkatársairól: Takáts Endre főlevéltárnokról, a levéltár, múzeum és könyvtár fő életőjéről, Zéltay Annuskáról, az első könyvkölcsönzőről és Végyári Antal hivatalsegédéről.

Néhány ismert nevet is említett, olyanokét, akik a bajai könyvtári munka kezdeteinél – „aktívaként” (ma aktivistáknak mondanánk) – beszéltek, mint pl. Bárdos Ferenc tanító, később főkönyvtáros, a gimnazista Kőhegyi Mihály, későbbi bajai múzeumigazgató, vagy az író, publicista Száraz György (1930–1987), aki ekkor Baján sorkatonai szolgálatát töltötte.

Szavai nyomán, emlékeit követve megelevenedett előttünk közkönyvtárunk „hőskora”.

Kiemelte, hogy a Bajai Városi Könyvtár az 1945 után alapított, folyamatosan működő városi könyvtárak között a legelsők egyike volt, a Weöres Sándor, majd Csorba Győző által vezetett pécsi városi könyvtár létesítése is Baja után következett.

Gerő Gyula visszaemlékező előadása után a program irodalmi-zenés műsorral folytatódott, melynek közreműködői voltak a *Kaméleon Csoport* tagjai – akik egykori könyvtárosaink szépirodalmi műveiből adtak elő néhány verset, illetve novellát – és a helyi *Liszt Ferenc Alapfokú Művészetoktatási Intézmény növendékei*, akik barokk zeneműveket játszottak.

Ezt követte a kiállítás megtekintése, melynek négy tárlóján az 1948. április 4-én alakult nyilvános könyvtár történetét mutattuk be, kronológiai sorrendben, képekkel illusztrálva. Külön tárlón, egy-egy oldal terjedelmű életrajz és fotó mellett emlékeztünk meg a *bajai közkönyvtár vezetőiről* a kezdetektől napjainkig. Néhány tárlóban az '50-es évektől napjainkig a könyvtár belső tereit, rendezvényeit, mindennapjait megörökítő fotók válogatása látható.

A bajai városi könyvtárt – hosszú évek óta tartó helyhiány, zsúfoltság után – 1985-ben egy volt zsinagóga épületében helyezték el, annak felújítását követően. A kiállítás egyik tárlójában a zsinagóga épületének története olvasható a kezdetektől a hetvenes évekig, amikor a bajai zsidók eladták azt a városnak, kulturális célú hasznosításra. A történet mellett látható nagyméretű képek a zsinagóga felújítást megelőző, leromlott állapotát illusztrálják. A következő tárló az épület felújításának részleteit, könyvtárrá alakításának történetét tartalmazza, a mellékelt fotók a felújított zsinagógát mutatják, a könyvtár beköltözését az épületbe, illetve az ünnepélyes átadás pillanatait.

A könyvtár keretein belül indult 1996-ban irodalmat szerető, vers- és prózaírást gyakorló, alkotni vágyó emberekből a *Sugó-kör*, s két év múlva jelent meg negyedéves folyóiratuk, kezdetben *Sugó-kör*, majd *Jelkysváros* címen, amely a Sugó-kör tagjainak válogatott írásait tartalmazta. Az ezredfordulóval indult el – városi támogatással – a könyvkiadványaik sora, elsőként az *Egyszerű jel* című antológiával. A kiállításon a könyvtár irodalmi körének, a Sugó-körnek a tör-

ténete is olvasható, illetve a megjelent kiadványaik egy-egy példánya reprezentálja alkotó tevékenységüket.

2000. szeptember 25-én a könyvtárban elindult egy helyismereti klub, amely a város amatőr és hivatásos helyismereti kutatói számára biztosítja a találkozást, a kutatási eredmények megosztását. Az évfordulós kiállítás egyik tárlója a *Bárdos Ferenc Helyismereti Klub* történetét tár-

ja az érdeklődők elé, a klub üléseit, eseményeit megörökítő fotók kíséretében.

Könyvtárosok azokból lesznek, akik szeretik a könyveket – ebben a megállapításban, azt hiszem, nincs semmi meglepő. De igaz az, hogy aki szereti a könyveket, maga is íróvá válik? No, ez már nem törvényszerű. Könyvtárunkban azonban az évek folyamán több munkatársunk volt, akinek életében megvalósult: a könyvtári szakirodalom és/vagy szépirodalom terén alkotott maradandót. A most rendezett kiállításon egy-egy tárlóban róluk is megemlékeztünk: könyv alakban kiadott műveik megtekinthetők *Alkotó könyvtárvezetőink*, illetve *Alkotó könyvtárosaink* cím alatt összegyűjtve.

Az ünnepünkön megjelentek ajándékba kapták az Ady Endre Városi Könyvtár és Művelődési Központ kiadásában októberben megjelent

Cikkek tükrében a bajai városi könyvtár. Válogatott bibliográfia rövid könyvtártörténettel 1948–2008 című művet.

A kiállítás megtekintése jó hangulatú, oldott baráti beszélgetéssel folytatódott, „fehér asztalnál”, az elmaradhatatlan bajai halászlé kíséretében.

Blága Borbála

a fotókat készítette *Zalavári László*

Németi Ferenc nevét vette fel a tokaji városi könyvtár

Bensőséges ünnepséget tartottak október 27-én Tokajban. Az alkalmat az szülte, hogy 45 évvel ezelőtt alakult meg a település könyvtára.

Magát a megemlékezést áthatotta, hogy ez az olvasók, s csak másodsorban az intézmény ünnepnapja. Ezért sikerült szép és emlékezetes ünnepséget tartani.

Tokaj az ország egyik nevezetes települése: lélekszámahoz képest kiugróan magas a könyvtárlátogatók száma. Ez a szellem most is tapasztalható volt: nyolcvan meghívottból több mint hatvanan eljöttek ünnepelni. Nagy figyelemmel, csillogó szemmel követték végig az est programját.

Kis zenei blokkot adott elő *Posta Lilla* és *Mestyák Melánia* hetedik osztályos tanuló. Aztán *Májér János* polgármester méltatta a könyvtár szerepét. Ahogy kiemelte: „Büszkék lehetünk arra, hogy a kultúrának a városban szép létesítmények adnak otthont, s ezeket közösen sikerül tudománnyal, szellemiekkel megtölteni. A városépítés nemcsak falak emelése, de a magas kultúra meghonosítása is. Ebben megvan a sajátos szerepe a városi könyvtárnak, amely nem egyszerűen az olvasás vagy az internetezés helyszíne, de a helyi kis-közösségek kovácsolódásának színtere is.”

Zelenákné Ónodi Csilla könyvtárvezető az elmúlt negyvenöt évnek elsősorban a kezdeteiről beszélt, kiemelve az ol-

vasók és a könyvtárosok egymásra találását, szakmailag pedig a könyvtári állomány olyan irányú kifejlesztését, mely jól szolgálta a helyi társadalom sokszínű érdeklődését, önművelési lehetőséget nyújtva a szellemi fejlődésre. Megemlékezett *Oláh Istvánnéról*, a könyvtár első vezetőjéről, szervezőjéről, majd a többi könyvtárosról, akik mind szívük szerint szolgálták ki az olvasókat, s egyéniségükkel hozzátettek valamit a könyvtár hangulatához. Köszönettel beszélt az önkormányzat állományfejlesztéshez nyújtott segítségéről s arról, hogy tíz évvel ezelőtt lehetőséget

teremtettek egy új, háromszáz négyzetméteres, a kor követelményeinek megfelelő könyvtár kialakítására.

A jelenlegi könyvtárlománnyal 25 ezer kötet. Mint a könyvtárvezető elmondta, az internet óriási kihívást jelent, s a hagyományos eszközök mellett meg kellett találni a helyét a mai könyvtárban. Eközben azonban a könyvek szeretetét is el kell jutniuk az olvasóknak. „Óh, ne mondjátok azt, hogy a Könyv ma nem kell...! / Hogy a Könyvnél több az Élet és az Ember, / Mert a Könyv is Élet, és él, mint az Ember / Így él emberben a könyv s könyvben az Ember” – kezdte idézni ars poeticáját Babits soraival.

Az elmúlt évtizedekre emlékezve az első olvasóktól a sok éven át hűen visszajárókon át az óvodásoknak szóló interaktív tevékenységig minden szóba került. Ennek részeként – mint minden évben – megemlékeztek a leghűségesebb olvasókról. Ez évben *Tamás Lajosné* és *Groncsák Gyuláné* nyerte el ezt a címet. Mint mondták, nem számítottak arra, hogy ünnepelt személyek lesznek.

Az érdekeltek előzetes megegyezése szerint Németi Ferenc nevét vette fel a könyvtár. Első pillanatra ez talán meglep valakit. Mindenki tudja Tokajban, hogy az itteni vár történetének ő volt a legvitézesebb kapitánya. A reformáció idején zsoldárszerzőként és mecénásként ismerték. Ezért esett rá a választás. Mint *Zelenák István* történelmi előadásából most hallhattuk, nem közepeszerű ember volt ő. Amellett, hogy számos csatát vívott, várak és várkastélyok sorát építette. Ő emeltette a szerencsi vár régebbi részét, amit ma is megcsodálhatunk. Ő volt Tállya hegyi várának utolsó építője. Kassa felé, de Szabolcsban is több megerősített hely tartozott a tokaji vár külső védelmi vonalához. Védgyűrűt épített a vár körül, és a belső várban is kőépületeket, falakat emeltetett a város felőli oldalon.

Németi Ferenc nagyon fontos pillanatban, akkor vált ismertté, amikor I. Szulejmán és a francia király megegyezése alapján Izabella királynőt visszahívták a trónra. Ekkor új lehetőséget kapott a magyar nemzeti érdekek képviselője. Fél Európa róla beszélt.

Németi tanult ember volt, költői szinten írta műveit, fontos magyar nyelvű kiadványok nyomtatását támogatta. Méliusz Juhász Péter és más

kortársai elismerték szellemi nagyságát. A magyar nyelvű kultúra, a kálvini hitvallás, áttételesen a diplomák és a mezővárosi iskolák létesítése ügyének patrónusa, nagy hazafi volt, a nemzet ügyét képviselte, ez tette méltóvá, hogy az utókor könyvtárat nevezzen el róla. *Posta Andrea*, a gimnázium első osztályos tanulója kedves tolmácsolásában a jelenlévők meghallgathatták Németi Ferenc 273. dicséretét is.

Tokajban eddig egy utca, mostantól a könyvtár, s mint a város első embere említette, a tervek szerint szobor őrzi majd emlékét.

Kunné Gaszper Judit

„Vetélkedő napról napra”

A kultúrák közötti párbeszéd jegyében

Az iskolai könyvtárak nemzetközi szervezete (IASL) ez évben az októbert az iskolai könyvtárak hónapjává nyilvánította. A *Fővárosi*

Könyvtárostánárok Műhelye Hock Zsuzsanna könyvtárpedagógiai szakértő kezdeményezésére vetélkedőt hirdetett valamennyi oktatási intézmény könyvtárjáró diákjai számára.

A beszámoló előtt engedjék meg, hogy röviden ismertessem a *világhónapi* játékot.

A vetélkedő témája a tizenhárom, Magyarországon hivatalosan elismert nemzetiséghez kapcsolódott. Az egy hónapon át tartó játék során egy-egy nap az egy-egy nemzetiségre vonatkozó kérdések megválaszolására szolgált a könyvtár segítségével.

A kérdések elektronikus úton érkeztek meg a könyvtárostánárhoz, aki továbbította a játékra jelentkező diákoknak. A válaszokat minden nap 16 óráig kellett eljuttatni – egyénileg – „Zsénéni” (Hock Zsuzsanna) e-mail címére.

A legkitartóbb, legügyesebb versenyzőt indító oktatási intézmények diákjai a hónap zárásaként, október 20-án a Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézet-

ben megrendezett csapatvetélkedőn vehettek részt. A meghirdetés után nem is gondoltunk arra, milyen sokan kapcsolódnak majd be a játékba. 928 diák, több mint ötven iskola oldotta meg azokat a feladatokat, amelyeket a tizenhárom nap alatt a hazai nemzetiségek képviselői úgy állítottak össze, hogy a diákok közelebb kerüljenek kultúrájukhoz, történelmükhöz.

A nagy nap

Várakozással teli hétfő délelőtt volt, október 20. Magam a szervezők között igyekeztem segíteni, hogy mindenki szép élményekkel indulhasson majd haza. Fialaktól nyüzsgött az épület. A majd ezer kutató, kíváncsi diákból hatvanan voltak az intézetben. Fürkésző szemek keresték egymást, hiszen a döntőben véletlenszerű sorsolással kialakított csoportok vetélkedtek egymással.

„Zsénéni” köszöntötte a játékosokat, kísérő tanáraikat és ismertette a játékot. Tizenhárom helyszínen, tizenhárom nemzetiségi „kuckó” várta a csoportokat játékos feladatokkal, amelyek kapcsolódtak az előzetes felkészülés alapjaihoz. (Nemzetiségeink zenéje, tánc, öltözködése, étkei, hagyományai.) A csapatok vetélkedés közben megkóstolhatták egy-egy nemzetiség hagyományos ételét, hallhatták zenéjüket. Sok esetben a nemzetiségek képviselői egész napra elegendő feladattal érkeztek, s nehezen váltak meg a diákoktól, akiknek tudásáról még a verseny zárásakor is elismerőleg szóltak.

Míg a diákok vetélkedtek, addig kísérőik látogatást tettek az Országos Idegennyelvű Könyvtárban, ahol *Sóron Ildikó* vezetésével ismerték meg a nagy múltú, gazdag állományt. Közben könyvtárostanárné kollégáimmal már az ajándékokat csomagoltuk: német, szlovén, cigány, horvát kisregények, daloskönyvek, országismertető, apróbb ajándéktárgyak jutottak mindenkinek.

Verőfényes, napos délutánon került sor az ünnepélyes eredmény-

hirdetésre az intézet nyitott teraszán. Az iskolai könyvtárak hónapjának zárásaként a budapesti Szlovák Tanítási Nyelvű Iskola néptáncsoportja fergeteges tánccal örvendeztette meg a játékosokat és a vendégeket.

Meggyújtottuk a világnapi tortán a gyertyát, s együtt örültünk ennek a hónapot és játékot záró napnak s az együtt töltött óráknak. A nemrég még fürkésző szemek mosolygóssá váltak, hiszen „kincsekkel megrakodva” térhettek haza.

Szeretnénk köszönetet mondani minden nemzetiségi önkormányzatnak, hogy kultúrájuk emlékét hazavihették a játékosok. Köszönjük a Mérei Ferenc Pedagógiai és Pályaválasztási Intézetnek, hogy rendelkezésünkre bocsátotta az intézmény minden szabad helyiségét. S már várjuk a következő játékot!

Sipos Mónika

könyvtárostanárné, listás szaktanácsadó
„Tündérboszorkány”

Könyvtáralapítás a kárpátaljai Körösmezőn

„Van olyan, a ki bőven adakozik, és annál inkább gazdagodik;

és a ki megtartóztatja a járandóságot, de ugyan szűkölködik.

A mással jóltevő ember megkövéredik; és a ki mást felüdít, maga is üdül.”

Példabeszédek 11. 24; 25.

E lap hasábjain is örömmel tudattuk annak idején (2006/10), hogy bejegyeztettük a *Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítványt* (KaMIKA). Írtunk az alapítvány megszületésének útjáról, céljainkról, terveinkről. Ugyanezen lapban (2008/01) számoltunk be arról a nagyon nehéz, de igen felemelő – és mint később bizonyosodott, gondolatébresztő – útról is, amit tavaly mikuláskor tettünk Kárpátaljára, a szörványban élő magyarokhoz. Rahón és Körösmezőn jártunk. E látogatás után született az elhatározás, hogy az alapítvány komplett könyvtárát – vagy legalábbis egy annak alapjául szolgáló gyűjteményt – adományoz a körösmezői iskolának. Ez év október 30-án visszatértünk Körösmezőre.

A magyar–ukrán határtól kétszáz kilométerre, a Fekete-Tisza forrásától már alig harminc kilométernyi távolságra fekszik a szörvány magyarság második legnagyobb települése. Közel tízezer fős lakosságának nyolc-tíz százaléka vallja magát magyarnak. Az ottani középiskolának van egy közel nyolcvan tanulóat számláló magyar tagozata, s negyven gyerekkel óvodája. Egy, alig két esztendeje, holland és osztrák állami, valamint anyaországi magánszemélyek támogatásával épült, az ukrán tanulócsoportoktól független épületben tanulhatnak diákok magyarul (is), s dolgozhatnak a pedagógusok.

Tavalyi utunk során megfogalmazódott érveinket tett követte. Látogatásunkról hazatérve megosztottuk a tapasztalatainkat és elképzeléseinket az alapítvány és a kuratórium minden tagjával. Kora ősszel pedig felhívással fordultunk az ország könyvtárosaihoz, hogy pénzadománnyal, új könyvek vásárlásával és a felhívás mind na-

gyobb körben való terjesztésével segítsék az alapítvány céljainak megvalósítását. Szép összeg is érkezett számlánkra a néhány új, de leginkább használt könyv mellett.

Köszönettel vettük és vesszük a továbbiakban is a segítséget!

Arról szeretnénk mindenképpen tájékoztatni az adományozókat, hogy a használt könyvek közül csak a kifogástalan állapotban lévő kézi- és mesekönyveket, gyermek és ifjúsági irodalmat, valamint az irodalomtanítást segítő munkákat vittük magunkkal. Nagyon szép számmal voltak ilyenek; tényleg érződött, hogy odafigyeléssel, különös gonddal válogatták sokan a könyveket. A mesekönyvek közül elvittük azokat is, melyek nem voltak a legjobb fizikai állapotban, de a klasszikus meséket tartalmazó könyvek valami nagyon szép, egyedi kiadást képviseltek. Fel-felcsillant a szemem, amikor a dobozokat bontogatva egy-egy többkötetes művet megláttam. Ám nagyon csalódott voltam, amikor egy hat- vagy tízkötetes lexikonból egy-két kötet bukkant csak fel. Minimális a valószínűsége

annak, hogy a nagyon különböző helyekről érkező adományokból esetleg összeáll egy teljes sorozat. Ilyen erős válogatás után az adományba kapott könyveknek (kb. ezeröttszáz kötet) mintegy tíz-tizenöt százaléka került a körösmezői iskolai könyvtár állományába. Harminc százalék körül van azoknak a dokumentumoknak a száma, melyek polcokra, illetve más dobozokba kerültek/kerülnek, hogy a hozzánk látogató határon túli könyvtáros kollégák ezekből válogathassanak. Így az adományoknak kb. a fele már sem fizikailag, sem tartalmilag nincs olyan állapotban, hogy továbbajándékozzuk vagy ajánljuk valakinek. Ám ezek sem mennek veszendőbe, mert ezeket kiárusítjuk, s a befolyt összegből vásárolunk olyan új könyveket, amelyeket várnak a körösmezői könyvtárban, vagy amelyekre igény érkezik valamelyik másik határon túli könyvtárból. Erre is van példa gyakran.

Az így hozzánk jutott könyveknek öt-tíz százaléka az, amelyik nem talál gazdára. A kipakolt könyveket sokan forgatják, előbb-utóbb gazdára lelnek. Minden könyvre szüksége van valakinek, csak nem biztos, hogy az a valaki éppen jár felénk. Pontosan ezért forgatjuk az eladásra szánt könyveket; újból és újból kirakjuk őket. Aprópénzekből rakosgatjuk össze egy-egy új könyvnek az árát. S milyen boldogság, ha valamelyik kiszemelt műre összegyűlt elegendő pénz! Kérdezhetik sokan: megéri-e? Úgy gondoljuk, ezt mindenki maga kell hogy kipróbálja! Nekünk igen!

A *Falvak Kultúrájáért Alapítvány (FKA)* – egyik fő célkitűzése a határon túl, de azon belül is leginkább a szórványban élők anyanyelvi oktatásának segítése – irányultsága miatt, a *Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár* szintén érintettsége és az alapítványunknak való igen komoly háttér biztosítása miatt lett alapító társunk. Akik csatlakoztak hozzánk támogatóként: *Molnár Edit* és *Nosek János* – Vácrátót
Publika Könyvtári Kör

Szövőszék Kft. – Zalaegerszeg
Baksay Sándor Református Kollégium – Kunszentmiklós
Kiss Tamás
Alternatív Közgazdasági Gimnázium – Budapest
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Terézvárosi
Gyermekkönyvtára – Budapest
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Szerzeményezési és Feldolgozó osztály – Budapest
Szilvássy Zoltánné – Budapest
Csömöri Ifjúsági Közösség (CSEVI)
Somogyi-könyvtár Fiókhálózati Osztály – Szeged
Okos-Rigó Ilona – Kolozsvár

Balra fent. Vendégek és vendéglátók: Kovács Ferenc,
Bíró András, Pregitzer Fruzsina.
Alatta: Átveszik a könyveket.
Jobboldalra fent: Boldog kirakodás

Pécsi Városi Könyvtár
Szent László Gimnázium – Budapest
Kölcsey Ferenc Általános Iskola – Budapest
Táncsics Mihály Általános Művelődési Központ.
Általános Iskola és Könyvtár – Kolontár
Református Gyülekezet – Lucfalva
Megyaszi László – Lucfalva
Török Judit – Budapest
Tekes Attila – Budapest
Németh Szilvia – Mórahalom
Takács István – Nyíregyháza
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Verseghy Ferenc
Könyvtár és Művelődési Központ– Szolnok
Kölcsey TV – Nyíregyháza
A Csodaceruza c. gyermeklap szerkesztősége –
Budapest
A Szitakötő c. gyermeklap szerkesztősége –
Budapest
Duna TV – Budapest
Varangy Akciócsoport Egyesület – Budapest
Nagydobronyi Református Líceum
Valamennyien szerepelnek azon az *alapító levél-
hez tartozó tekercsen*, amelyet 2008. október 30-án
az adománnyal együtt megkaptak a kisdíjak és
tanáraik. A százötvenhét címből álló adomány a
könyvek mellett DVD-ket is tartalmazott.

Hogy mi fért a kétszerre átszállított (nagy
szerencsénk volt), összesen négy hátizsákba és

két hatalmas utazótáskába? Általános
lexikon, Művek lexikona, Világatlasz,
Zenei lexikon gyerekeknek, A magyar
helyesírás szabályai, Helyesírási szó-
tár, Magyar szinonimaszótár, Idegen
szavak és kifejezések szótára, Képes
Biblia, kétnyelvű szótárak, Zengő ABC,
Gőgös Gúnár Gedeon, Mosó Masa
mosodája, Hóc-hóc katona, Icinke-pi-
cinke, Szó, fon, nem takács... Csak a
legfontosabbak közül néhány. A DVD-
ken klasszikus magyar filmalkotások,
ismeretterjesztő sorozatok és mesefil-
mek láthatók. Az előbbieket esetében
igyekeztünk az iskolai tananyaghoz, a
kötelező olvasmányokhoz is igazodni.
S akadt még egy világtérkép is. Ez volt
az egyik legnagyobb vágyuk...

A kisdíjak boldogan cipelték be az autóból
a magasságukat is csaknem, de saját súlyukat
mindenképpen meghaladó könyvekkel teli háti-
zsákokat, utazótáskákat. Boldog örömmel, kipi-
rult arccal lapozgatták a szebbnél szebb könyve-
ket. Sötét öltönyös, fehér inges, nyakkendő-
s fiúk és fehérblúzos lányok. Ünnepe volt számukra ez
a nap, de nem csupán külsőségeiben. Belül is.
Látszott. Látszott és érződött abban a műsorban
is, amivel megköszönték az adományt. A Tiszá-
ról szóló eredetmonda, *Weinrauch Katalin* verse
a Tiszáról, a Mátyás királyról szóló mese –
mindegyik olyan mélyről jött, olyan igazi volt.

Valamennyi átadott dokumentum szerepel a
címleltárkönyvben, amelyet az adománnyal együtt
átadtunk a könyvtárért felelős pedagógusnak,
Bíró Andrásnak és annak a két kisdíj-
árnak – *Franz Istvánnak* és *Ferenczi Renátának* –, aki
diákkönyvtárosként gondozza majd az állományt
és a kölcsönzéseket is nyilvántartja egy erre a
célra szolgáló füzetben. Ők ketten az ünnepsé-
gen megbízólevelet is kaptak. Az átadáson jelen
volt még *Kovács Ferenc* médiamérnök (Oslo), a
KaMIKA egyik alapító tagja és *Pregitzer Fru-
zsina* színművésznő, aki nem csak a gyerekeket
kápráztatta el mesemondásával, hanem előző este
a Rahón élő magyarok közösségét is az Ukrán-
Magyar Oktatási, Kulturális és Információs Köz-
pontban, amit az FKA működtet. A művésznő-
ről tudni kell, hogy rendszeres missziós tevé-
kenységet folytat a határon túli magyarság anya-
nyelvének, hitének ápolása, megőrzése érdeké-
ben. Ő a helyszínen írta alá a támogatók listáját.

Alapítványunk semmiképpen nem egyszeri alkalomnak tekinti ezt az eseményt, már terveink is vannak arra vonatkozóan, hogyan tovább. Bízunk abban, hogy a kollégák közül a későbbiekben is majd mind többen ismerik meg az adakozás örömét, mind többen ismerik el munkánk szükségességét, s nem csak a támogatók nevének száma nő majd a tekereseken, hanem maguknak a tekeréseknek a száma is gyorsan gyarapodik az elkövetkezendő időkben!

Vraukóné Lukács Ilona

Az Olvasókörök Szövetsége vajdasági szakmai kirándulása

Az Olvasókörök Szövetsége 2008. augusztus 23-án és 24-én kétnapos vajdasági szakmai kiránduláson vett részt. Vendéglátónk, *Bencsik Katalin*, a zenatagunarasi Mosoly Vers- és Énekmondó Kör elnöke mozgalmas programmal várt bennünket. Augusztus 23-án délelőtt érkezünk meg a csaknem százfős társasággal a hajdújárasi Bor-kastélyba.

A gondosan megművelt szőlőtáblák között, a kastély eklektikus épületében szeretetteljes vendéglátásban volt részünk. A meghívók nevében *Szöllősy Vágó László*, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség főtitkára és *Hajnal Jenő*, a Zentai Művelődési Intézet igazgatója köszöntött bennünket. A jóízű ebéd elfogyasztása, a fűszerekkel ízesített ürmösbor kóstolása után programunk következő színhelyére, Palicsra utaztunk, ahol a fürdőváros nevezetességeivel ismerkedtünk meg. *Szöllősy Vágó László*tól megtudhatuk, hogy 1462-ben Mátyás király édesanyjának ajándékozta ezt a területet. A hét kilométer hosszú állóvíz partján épült kis település neve ekkor Paly volt. A tó vize és iszapja gyógyító hatását 1690-ben ismerték fel, és 1828-ban nyilvánították gyógyfürdővé. Palics a fénykorát a XIX. században élte. Híres, látogatott, kedvelt gyógyfürdőhelyként egymás után épültek fel a szálloda- és villasorok. Csáth Géza neves író, zeneesztéta, orvos szívesen töltötte el szabadságát Palicson. Sétánk során a természetvédelmi parkban rácsodálkoztunk *Baranyi Károly* Megfáradtak című szobrára, megsimogattuk a két feketeruhás, idős hölgy szerencsét hozó kontyát.

A nem mindennapi képzőművészeti alkotás több világiállításon sikeresen szerepelt. Megszemléljük a tó partján felállított szép emlék-szökőkutat, megcsodáltuk a szecessziós Vigadót, amely két neves pesti építész, Komor Marcell és Jakab Dezső tervezőmunkáját dicséri. Az 1911-ben elkészült épület alsó szintjén cukrászda, étterem működött. Az emeleti nagyterem bálók, nagyszabású rendezvények színhelyei voltak. A teraszokat faragott kerítések díszítik. Odébb a Zenepalota látható, ahol zenészek szórakoztatták az idelátogatókat. Megbámultuk a Lujza-villa eklektikus, a Bagolyvár svájci nyaralókhhoz hasonló épületét. A háztetőt színes Zsolnay-cserepek ékesítik. A nyári színpad épülete minden évben nemzetközi filmfesztiválok színhelye. A távolban láthattuk a tó bal partján épült női öltözők szecessziós sorát. Palics jelenleg turisztikai nevezetesség, itt van a Vajdaság legnagyobb állatkertje. A híres tó természetvédelmi terület, horgászásra, csónakázásra, a szabadidő eltöltésére kiválóan alkalmas.

Ezután a Vajdaság egyik legszebb magyar városába, Szabadkára utaztunk. Az 1391-es források szerint a település neve „Zabotka” volt, a Hunyadi-család birtokához tartozott. A török uralom megszűnése után Mária Terézia 1743-ban mezővárosi rangot adott a településnek, 1779-től szabad királyi várossá nyilvánította.

A kiegyezés után a szecessziós Szabadka Magyarország harmadik legnagyobb városa, második leggazdagabb települése lett. „Szabadka szépet álmodott” – írta Kosztolányi a szülőhelyéről. Felkerestük a város egyik legszebb részét, az ún. palotasort. Megcsodáltuk a Reichl Ferenc által megálmodott különös formájú palotát, a magyar szecesszió remekművét, majd a Lickl-palotát és a vagyonos földbirtokosok szebbnél szebb háza-it. Kalauzunktól megtudtuk, hogy a korabeli felmérések szerint Bács-Bodrog vármegye első tíz leggazdagabb földbirtokosa között a negyedik helyen a szabadkai Vermes Lajos szerepelt. Rövid sétát tettünk a korzón. Megnéztük a szépen felújított épületeket, a Continental Bank bejáratánál a márványból készült székely kaput, a homlokzat díszei között felfedeztük a takarékosagra utaló méhkast is.

Az elmúlt évben lebontott Népszínházból csak a korinthuszi oszlopok maradtak meg. Az 1853-ban létesült épületben magyar nyelvű színtársulat játszott. „A nemzet csalogánya”,

Blaža Lujza is itt kezdte színészi pályafutását. A városközpontban megálltunk a Zsolnay-kerámiával fedett szép szökőkútnál, megtekintettük az 1797-ben épült, barokk stílusú katolikus székesegyházat, amely nagyon hasonló a kalocsai érsekség bazilikájához. Felkerestük a hatalmas méretű, szecessziós-neobarokk városházát, amelyet két helyi vállalkozó két év alatt épített fel. Megálmodója a neves pesti építészpáros. A palicsi vigadó, a marosvásárhelyi Kultúrpalota, a szabadkai zsinagóga munkásságuk pompás bizonyítéka.

A városháza varázslatos épület. A belső lépcsősort, a termek falait, a mennyezetet színes Zsolnay-kerámiák díszítik. A földszinti teremben kovácsoltvasból készült iparművészeti tárgyak láthatók. A tanácsterem a szecesszió remeke. A színes ablakok, a magyar királyok, történelmi személyiségek szobrai, a Zsolnay-kerámiák ennek bizonyítékai. Otlétünkkor több fiatal pár házasságkötésének is tanúi lehettünk. Ellátogattunk a volt Úri Kaszinó neobarokk épületéhez, amelyet Reichl Ferenc tervei alapján egy év alatt (1896-ban) építettek fel. Jelenleg a városi könyvtár működési helye.

Az 1890. október 13-án alapított közkönyvtár szép olvasótermében *Hicsik Dóra* könyvtáros fogadott bennünket, aki bemutatta a téka dokumentumállományát, különféle szolgáltatásait, helyi, regionális és nemzetközi rendezvényeit. A dokumentumállományuk 280 ezer kötet, egyenlő arányban szerzeményezik a magyar és a szerb irodalmat, az amerikai anyaguk angol nyelvű. Nagy figyelmet fordítanak a helyi szerzők műveinek gyűjtésére (Ács Károly költő, Sava Babič szerb fordító, Csáth Géza író, Danilo Kiš, a szerb nyelvű irodalom kiemelkedő alakja, fordító, Kosztolányi Dezső író, újságíró, Lányi Sarolta költő, műfordító stb.). Különgyűjteményükben régi és ritka dokumentumok találhatóak, a könyvnyomtatás legkorábbi termékei, ősnymtatványok stb.). A könyvtárhasználók száma és a kölcsönzött kötetek forgalma nagy. Rendezvényeik között író-olvasó találkozók, koncertek, képzőművészeti és más jellegű kiállítások, tudományos konferenciák is szerepelnek. Minden évben megszervezik a Kosztolányi-napokat és a nemzetközi irodalmi konferenciát. A könyvtár az észak-bácskai körzet hálózati és módszertani központja, tíz fiókkönyvtár tartozik hozzájuk. Később

megnéztük a VII. Interneto Nemzeti Néptánc-fesztivál színes forgatagát, a kirakodó vásárt, a szabadtéri főzőverseny ételeit, majd a szálláshelyünkre utaztunk.

A következő nap reggelén nagy várakozással indultunk Bácsstopolyára. A szakadó eső miatt először a város múzeumát kerestük fel, ahol Benesik Katalin köszöntött minket, aztán *Kocsis Zsuzsa* néprajzkutató ismertette a csaknem húsz ezer lakosú Bácsstopolya történetét. Megtudtuk, hogy 1462-ben Mátyás király édesanyjának adományozta az akkor még Fybaych nevezetű települést. 1543-ban már Topolaként említik. A török hódoltság megszűnése után, 1750-ben gróf Grassalkovich Antal földbirtokaként a puszta betelepítése kezdődött meg. 1800-ban királyi adományként Kray Pál vagyonához tartozott. A település 1806-ban mezővárosi rangot kapott. A Kray-családhoz tartozó Ferenc (felesége Geszler Borbála), Kray Nepomuki János (felesége Wenckheim Mária) birtokán a mezőgazdaság, a lótenyésztés, a kézműipar jelentősen fejlődött. Később az iparosítás (szélmalmok, téglagyár) is sikeres volt. A források szerint a Kray-család férfi tagjai különös körülmények között távoztak az élők sorából. A múzeum épületét 2002-ben Hartay Péter tervei alapján állították helyre, és különböző részlegeket alakítottak ki. Az egyik teremben a város határában feltárt szarmata és avar kori régészeti leletek láthatók. A másikban a Krivaja-patak növény- és állatvilágát mutatják be. Itt van a Doenacia-tóról készült dioráma is. A képzőművészeti részlegben Csikós Tibor Svédországban élő festőművész és Nagyapáthy Kukac Péter naiv festő alkotásai láthatók. Az irodalmi teremben Fehér Ferenc költő és más neves személyek tevékenységét ismerheti meg a látogató. Az emlékszoba a Faday János csodadoktor, járványügyi szakember és Fernbach Bálint gabonakereskedő életével, munkásságával kapcsolatos relikviákat őrizi. Az épületben levéltár, könyvtár működik, ahol Hartay Imre építész értékes könyvei is fellelhetők. Kalauzunk mold-

vai népdalok rendkívül szép előadásával búcsúzott tőlünk.

Ezután az ország legnagyobb római katolikus templomát kerestük fel. *Fazekas Ferenc* plébános úr tájékoztatása szerint az előző építmény alapjaira, vasbeton oszloprendszerrel, neogótikus stílusban 1904 és 1906 között készült. A háromhajós Sarlós Boldogasszony templom hetvenkét méter hosszú, kétezer hívő befogadására alkalmas. A főoltár képe bibliai jelenetet ábrázol, Mária látogatását Erzsébetnél. Két éve ünnepel-

NAPILAPOK

HETILAPOK

ÖNKORMÁNYZATI
LAPOK

HAVILAPOK

KÉTHAVI LAPOK

IDŐSZAKI
KIADVÁNYOK

TERJESZTŐK

TELEKOMMUNIKÁCIÓ

KÖZTERÜLETI
REKLÁMOK

KIÁLLÍTÁSOK,
VÁSÁROK

ÜGYNÖKSÉGEK,
KIVITELEZŐK

HIRDETÉSI ENCIKLOPÉDIA

33. kiadás 2008. november

HAZÁNK EGYETLEN MÉDIAADATTÁRA

Félévente bővíve és aktualizálva.
Kizárólag a médiumoktól
származó adatok.

KÖNNYŰ KEZELHETŐSÉG

700 oldalon, több, mint
4000 médium adatai,
10 tartalomjegyzék és
4 regiszter segítségével.

SOKSZÍNŰSÉG

Médiumok adatai
+ média-adatbanki jelentések.
Kivitelezők minden szakterületről,
szövetségek, újságírók
és szövívők részletes adatai.

BARÁTSÁGOS ÁR

könyv, CD melléklet, online:
12 190 Ft + 5% áfa

MEGREDELHETŐ:

S&S Karakter Kft. • 1055 Budapest, Honvéd u. 40.
Telefon: 301-0239 • Fax: 475-0803
E-mail: iroda@mediaasz.hu
<http://www.mediaasz.hu>

ték a templom fennállásának centenáriumát. Ide temették Kray Jánost, Pált és Ferencet. Ezután a város tájházát kerestük fel. Az 1843-ban épült, vert falú, nádtetős lakás a Morvay család tulajdona volt, beosztása az akkori hagyományoknak felel meg. Az itt elhelyezett tárgyi emlékek a XIX. századi népelet értékeit, életmódját elevenítik fel. Az épületet 1986-ban műemlékké nyilvánították. Felkerestük a topolyai bognár- és kovácműhelyt is. A XIX. század utolsó negyedében épült ház az Egri család ingatlana volt. Topolyán a XVIII. század végén számos kézműves tevékenykedett. Céhekbe tömörültek a bognárok, a kovácsok is. Kitűnő mestermunkájuk, egy fehér kőrisfából készült fiáker 1925-ben a szabadkai, majd 1931-ben a belgrádi országos ipari kiállításon is nagydíjat kapott. A műhelyben a bognár- és a kovácmesterség eredeti munkaeszközeit nézhettük meg. A tájház udvarán lévő esűrben fogyasztottuk el a helyi különlegességnek számító gulyáslevest.

Útközben megálltunk egy mesterséges tó partján lévő szélmalomnál. Csak kívülről csodálhattuk meg, nem látogatható, mert külföldi tulajdonban van. Rövid séta után indultunk Zentagunarasra. A hangulatos, magyarok és ruszinok lakta kis településen az új kenyér ünnepét tartották. Egész napos színes program várta a falu lakosságát és az odaérkezőket. Sétakocsikáztunk, megkóstoltuk az Armida Nőszervezet által készített friss lángost, a fánkot. Kora délutántól zenés kultúrműsorral kedveskedtek mindenkinek. A modern kis templomban *Kara Nándor* újmiséis pap kenyérszentelő szentmisét tartott. A kora esti órákban a szabadtéri színpadon *Nemes Erzsébet*, az Olvasókörök Szövetsége elnöke köszöntötte a megjelenteket, és az egyesületben folyó sokszínű munkáról adott tájékoztatást. *Deák György*, az orosházi Cinkusiak Baráti Kör elnöke a szövetség vándorbotjának átadását jelentette be. Ezután a Ruszin-házban az Olvasókörök Szövetsége nemzetközi találkozójának ünnepélyes megnyitója következett. Először *Kónya Sándor* előadóművésztől hallgattuk meg *Bogdán József* pap-költő megzenésített verseit. Később *Bencsik Katalin* üdvözölte a jelenlévőket, majd *Bábi Attila*, Topolya polgármestere nyitotta meg az összejövetelt. Az író-olvasó találkozón közelebről megismerhettük *Bogdán József* törökbecsei költő életét, munkásságát. Megtudhattuk, hogy a Kosztolányi-hagyaték tulajdonosa. Kézbe vehettük Kosztolányi Dezső, a nagy magyar költő személyes tárgyait, a családjával kapcsolatos fényképeket, az értékes relikviákat. Ezután *Deák György* ünnepélyesen átadta *Bencsik Katalinnak*, a zentagunaraszi kör elnökének a szövetség szalagokkal ékesített vándorbotját. Ez a kincsünk egy évig Zentagunarason lesz!

A hangulatos találkozó, a finom vacsora, a kétnapos program közös énekléssel, búcsúzással zárult. Másnap reggel élményekben gazdagon indultunk hazafelé. A kétnapos szakmai kirándulás a határon inneni és túli kapcsolatok erősítésének, új kötődések kiépítésének, a hatékony együttműködésnek a záloga.

Halász Magdolna

„Fiatalok fiataloknak” – szakmai nap a Goethe Intézetben

Az idei év tavaszán egy tanulmányút keretében megismerkedhettem három kiváló német könyvtár működésével. A Goethe Intézet helyben foglalkoztatott könyvtárosai vettek részt ezen a továbbképzésen, ami nem csak azért volt hasznos, hogy mi, cseh, lengyel, szlovák és magyar könyvtárosok megismerjük egymást és a német könyvtárakban folyó munkát, hanem azért is, hogy ezen országok szemszögéből nézve keressünk hasznosítható információkat.

A tanulmányút során első állomásunk Bréma volt, ahol a Városi Könyvtár munkájába kaptunk részletes betekintést. Bár ismertem *Barbara Lison* következetességét és céltudatos munkáját, hiszen már kétszer is vendégünk volt Budapesten, mégis meglepett, mennyire egy nagyvállalathoz hasonló légkör fogadott bennünket az általa vezetett könyvtárban. Többet hallottunk menedzsmentről, pr- és szervezési kérdésekről, mint könyvtári projektekről. Utunk következő állomása a hamburgi Városi Könyvtár hálózata volt, ahol először a Központi Könyvtár került terítékre. Bár az önkiszolgáló kölcsönzés és a könyvtár honlapjának egyes modern szolgáltatásai kétségkívül érdekes tapasztalattal szolgáltak, már kezdtem aggódni, hogy nem ismerek meg olyan előadót, akit itthon is szívesen bemutatnék, főleg mivel már csak a göttingeni Egyetemi Könyvtár volt hátra a programból.

A központ után Altona városrész egyik fiókkönyvtára, a HoeB4U megismerése következett. Már eleve nagyon örültem ennek a

programnak, mivel úgy tizenöt éve szinte naponta jártam arrafelé, amikor Hamburgban töltöttem egy évet nyelvgyakorlás céljából. Az örömem csak fokozódott, amikor a könyvtárba belépve megismerkedtünk egy nyitott, kedves, meghatározhatatlan korú könyvtárossal, *Janette Achbergerrel*, akiről hamarosan kiderült, hogy ő a könyvtár vezetője, koncepciójának kitalálója és képviselője Németországban és külföldön egyaránt. J. Achberger egy közös irodahelyiségbe vezette a csoportot, ahol a sarki portugál cukrászda kiváló specialitását majszolva hallgattuk a könyvtár koncepciójáról és sikereiről szóló beszámolóját.

A könyvtár lényege, hogy a fiatalok, azaz a 14–24 éves korosztály szabadidős igényeit kielégítő gyűjtőkörrel rendelkezik. Nem kapcsolódik iskolához, nem tekinti feladatának a tanulás segítségét, ezért nem gyűjt semmilyen iskolai témával kapcsolatos anyagot. Nem kívánja formálni a fiatalok ízlését azáltal, hogy megszürné a számukra vásárolt médiumokat, hanem beszerzi mindazt, ami ezt a korosztályt érdekli. Természetesen kivételt képeznek az erőszakos, faji előítéleteket hordozó, pornográf vagy hasonlóan elítélendő dokumentumok. A tizenkétezres állomány fele könyv, a másik fele AV-dokumentum.

De mi érdekli ezt a korosztályt? Akinek van a környezetében ilyen korú fiatal, az tudja, hogy a divatos témák hétről hétre változhatnak, aki egyik nap még menő volt, azt másnapra már ejthetik a fiatalok. Ki más tudná ezt jobban, mint ők maguk! A Hoeb4U koncepciójának másik pillére az, hogy ez a könyvtár egy – a vállalati szférában gyakori – ún. junior üzem. Működésében nagy szerepet játszanak azok a könyvtáros hallgatók, akik itt teljesítik egyéves könyvtári gyakorlatukat.

Természetesen bennem is felmerült a kérdés, hogy hol marad akkor a könyvtár nevelési feladata? Nem éri-e sorozatosan ez a kritika a könyvtárat? Janette Achberger erre azt válaszol-

ja, hogy ha a felnőttek megkaphatják az őket érdeklő műveket a könyvtárakban, miért ne kaphatnák meg azokat a fiatalok is? Ezek után egyértelmű volt, hogy őt szeretném, ha bemutatnánk a magyar könyvtáros társadalomnak, még akkor is, ha féltő, nem egyhamar talál követőre a koncepció az itthoni körülmények között.

Október 2-ára hirdettük meg szakmai napunkat, csatlakozva ezzel az Összefogás rendezvénysorozat témájához, amely, igaz, egy kicsit fiatalabb korosztály, a tizenévesek könyvtárba hívását tűzte ki célul. A szakmai napra jelentkezett harminc kolléga főleg közművelődési könyvtárban dolgozó olvasószolgálati vagy gyermekkönyvtáros volt, de felsőoktatási könyvtárból és iskolai könyvtárból is voltak jelentkezők.

Az első előadásban J. Achberger az ifjúsági könyvtár létrejöttének folyamatát ismertette. A könyvtár külföldi példák, leginkább a nagy-britanniai Teenage-Library-projektek hatására jött létre. Az első projektkönyvtárak Hamburgban és Rostockban egy 1993 és 1996 között folyó dbi-projekt keretében létesültek. Németországban egyéb kezdeményezések is vannak, amelyek az ifjúság könyvtári ellátását célozzák. A drezdai medien@age (ejtsd: médienetázse) egy iskolához kapcsolódva működik, ellátja a könyvtárhasználókat a tanulóhoz szükséges dokumentumokkal, e mellett szabadidős irodalmat is kínál. Erre a könyvtárra is jellemző a multimédiás felszereltség és az ötven százalékban multimédiás állomány. Több könyvtárban rendeztek már be külön termet az ifjúság számára, ami berendezésével, elnevezésével és természetesen állományával is elhatárolódik a könyvtár többi részétől. A legfontosabb, hogy elkülönüljön a gyermekkönyvtártól! Nagy segítséget nyújt ehhez a Reutlingenben található könyvtárbe-

rendező cég, az ekz ajánlata, amely készre tervezett, mondhatni konfekciós ifjúsági részleget kínál a könyvtáraknak, amelybe nemcsak a berendezés tartozik bele, hanem egyes médiumok előjegyzése is.

A HoeB4U (ejtsd: höbforjú, a Hamburger Öffentliche Bücherhallen rövidítésből) azonban egyedülálló abban a tekintetben, hogy az egyetlen önálló ifjúsági könyvtár Németországban. Janette Achberger második előadásából részletesen megismerhettük a HoeB4U működését. A könyvtárat 2005 decemberében nyitották meg a Zeisehallen épületegyüttesében, ahol korábban egy hajócsavargár működött. Ma kulturális intézmények, éttermek, mozi található benne. Az épületek ilyen alternatív használata igencsak jellemző Altonára, amely városrészben különböző kultúrájú társadalmi csoportokat, nagy számban kreatív tevékenységet folytatókat, művészeket is találunk. A könyvtár 220 m²-es nyilvános terét a célcsoportra szabott modern berendezéssel alakították ki, amelynek egészét a könyvtár alapításában részt vett kollektíva válogatta össze. A könyvtár kifejezetten kölcsönzésre készült, tehát kevés ülőhellyel és mindössze három internetes számítógéppel rendelkezik. Keddtől péntekig 14-től 20 óráig tart nyitva. Jellemzően Hamburg egész területéről járnak ide kölcsönözni fiatalok, akik számára a kölcsönzést az is megkönnyíti, hogy a visszaadásra bármely másik városi fiókkönyvtárban lehetőség van. Egy szolgálati autó naponta végigjárja a fiókkönyvtárakat, és eredeti helyére viszi vissza a másutt leadott dokumentumokat. A már említett 14–24 éves korosztály létszáma Hamburgban 205 ezer fő, ebből 27 ezren élnek Altonában, húsz százalékuk külföldi. (Csak tájékoztatóul: Hamburg Németország második legnagyobb városa, összlakossága 1,77 millió, 105 városrésze hét kerületbe szerveződik.)

A könyvtár 15 ezer médiumot befogadó kapacitással rendelkezik, a jelenlegi állomány 12 ezer egység. Ennek fele multimédiás állomány, azaz CD, DVD, hangoskönyv, különféle számítógépes programok, Xbox, Xbox360, PS2, PSP, Nintendo DS, Wii konzoljátékok, és társasjátékok. A mintegy negyven folyóirat számai, beleértve a legújabbakat is, szintén kölcsönözhetőek. A menő sorozatoktól kezdve a legdivatosabb társasjátékokig minden öt érdeklő médiumot megtalál itt a fiatal olvasó. Tematikus súly-

pontot képez a kaland, az akció, a képregény, az angol nyelvű ifjúsági irodalom, a játék, a szerelem és a szex, az életmód, a misztérium, a politika és a történelem, a stressz, a függés, a rivaldafény, a sztárvilág. A könyvtár egyik célkitűzése az olvasás- és a médiakompetencia fejlesztése éppen a kínált dokumentumok sokfélesége által.

A személyzet három állandó munkatársból és négy gyakorlaton lévő hallgatóból áll. A gyakornokok egy évet töltenek el a könyvtárban, és ez idő alatt végig önálló, felelősségteljes munkát végeznek. A kölcsönzésben gyakorlatilag csak ők dolgoznak, ha segítségre van szükségük, egy csengő segítségével hívhatnak „erősítést”. A gyakornokok részt vesznek a megrendelések összeállításában is. Nekik köszönhetően a piacon lévő legújabb technikai eszközökkel használható programokat is beszerzik. Az itteni munka során annyira önállóvá válnak, hogy ez később, következő gyakorlati helyükön és a pályájuk során is természetes lesz számukra. J. Achberger elmondta azt is, hogy következetesre szoktatja nem csak az olvasókat, hanem a gyakornokokat is. A könyvtári rend betartása mindenkire nézve kötelező, nincsenek engedmények, már csak azért sem, hogy a hallgatók megtanulják ezt a mentalitást. A legtöbb problémát az olvasójegy átruházása okozza, amelyet családon belül sem tolerálnak. Az aktuális kínálatért cserébe elvárják, hogy a használók iratkozzanak be a könyvtárba. A beiratkozás egyébként nem olcsó, egy éves gyermekkártya, amivel már mindent lehet kölcsönözni 8 euró, egy ifjúsági (18–26 éves) 20 euró, egy felnőtt (27 fölötti) éves prémiumkártya 45 euró.

A könyvtár honlapján, amely stílusában is illeszkedik a célcsoporthoz, megtalálhatók a részletes információk. Tervbe vették egy blog indítását, a honlap új arculatát, egy fórum és egy virtuális közösségi tér kialakítását is. A Hoeb4U már megtalálható a „Second Life”-ban.

A könyvtárnak van olvasóklubja és aktív, műhelymunka jellegű rendezvényei: pályázatok, interaktív – virtuálisan is – zajló rendezvények, volt Manga-rajzverseny és Sims2-workshop. A számomra legérdekesebb projekt a Book Space volt, amelynek keretében egy művész ötszáz teljesen fehér könyvet helyezett el a könyvtárban, amelyet a látogatók kikölcsönözhetnek és teljesen szabadon írhattak, rajzolhattak bele, vagy bármilyen más módon alakíthatták. Sem a téma, sem a technika nem volt kötött. J. Achberger elmondása szerint fantasztikusan jó művek születtek, alig volt visszaélés. A könyveket azután továbbadták más könyvtáraknak a projekt keretében.

A könyvtár koncepciója eddig bevált: a nyitás óta több mint százezren keresték fel, a kölcsönzött dokumentumok száma meghaladja a 350 ezret.

A Hoeb4U természetesen módszertani szakmai munkát is végez. Külön figyelmet fordítanak a szakmai kapcsolatok kiépítésére. J. Achberger az ifjúsági irodalom szakreferense a

Városi Könyvtárban, amelynek elsőként volt önálló ifjúsági szakreferense, valamint a Német Könyvtári Szövetségben (DBV) a gyermek és ifjúsági könyvtári csoport vezetője. Módszertani anyagokat dolgoznak ki, előadásokat és workshopokat tartanak kollégák számára, elektronikus hírlevélben nyújtanak információkat, valamint e-learning tananyaguk is van ifjúsági könyvtárosoknak. Együttműködő partnereik az IFAK, a Bertelsmann Alapítvány és az ekz.

A délután során lehetőségünk volt arra, hogy kipróbáljunk néhány játékot a legnépszerűbbek közül. Az egyik legérdekesebb játék vagy inkább sporteszköz a Wii a Nintendótól. Szükség van hozzá egy Wii konzolra és egy tévére, aztán egy kis távirányítóhoz hasonló kütyüt a kezünkbe fogva bowlingozhatunk, teniszezhetünk, bokszolhatunk vagy éppen golfozhatunk. Ennél a játéknál fontos, hogy végre kell hajtunk a sportra jellemző mozdulatokat, miközben a tévéen látjuk a mozdulatunk eredményét. J. Achberger szerint idősek otthonában is nagyon népszerűek ezek a játékok, mert kevés az eszköz- és térigényük, mégis megmozgatják a játékosokat. A másik nagy népszerűségnek örvendő eszköz a PlayStation Portable volt, amelyen az agy fittségét mérő és fejlesztő játékokat játszottunk.

A teljesség igénye nélkül ennyiben tudtam összefoglalni azt a sok információt, amelyet a személyes látogatásom során és a szakmai napon Janette Achbergertől hallottam. A szakmai nap résztvevőitől sok pozitív visszajelzést kaptunk. Tudtuk, hogy ezt a koncepciót nem lehet teljesen átültetni magyar viszonyokra, de bízunk benne, hogy új impulzusokat adtunk az ez irányban folyó könyvtári munkának, és a kollégák továbbgondolásra érdemes ötletekkel tértek haza.

Marton Erika

Goethe-Institut Budapest, könyvtáros

Felhasznált irodalom: az előadások anyaga

J. Achberger: „Der Laden ist cool!” Buch und Bibliothek 2008/6

További információk:

www.hoeb4u.de

<http://www.bibliotheksverband.de/home.shtml>

<http://www.hdm-stuttgart.de/ifak/startseite>

<http://www.bibweb.de/ibt/modules/ol-juku-de/ibt/description.xhtml>

<http://www.ekz.de/>

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium az Anyanyelvápolók Szövetségével közösen meghirdeti 2008. évi anyanyelvi pályázatát civil szervezetek és magánszemélyek részére

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium az Anyanyelvápolók Szövetségével együttműködve pályázatot hirdet a magyar nyelv értékeinek feltárására, megóvására és gyarapítására.

A pályázaton társadalmi szervezetek, szövetségek, társaságok, nyelvművelő körök, alapítványok és magánszemélyek, valamint ugyanilyen jellegű határon túli magyar szervezetek és magánszemélyek vehetnek részt.

A pályázati felhívásra a következő témakörökben lehet pályamunkát benyújtani:

I. Az anyanyelv az ember(ek) életében

II. Az anyanyelv az (én) életemben

A pályázat célja:

1. A pályázók gondolják végig, milyen szerepe van – vagy kellene hogy legyen – az anyanyelvnek. A javasolható szempontok közül néhány:

- az anyanyelvhasználat a jog szempontjából (a nyelvhasználati egyenjogúság kérdései),
- az anyanyelv használatának korlátai, a két- és többnyelvűség formái stb.,
- az anyanyelv szerepe az emberré válásban,
- az anyanyelv és a tanult nyelv különbségei stb.

2. A pályázók fogalmazzák meg, számukra mit jelent(ett) az anyanyelv a különféle élethelyzetekben, milyen szerepe van (vagy volt, lehet, lehetett volna)

- életük alakulásában,
- közéleti, kulturális stb. érdeklődésük formálódásában,
- egyéniségük kibontakoz(tat)ásában,
- nemzeti hovatartozásukban, kötődésükben,
- mindennapi életükben stb.

A pályázóktól tetszés szerinti műfajba vagy műnembe tartozó írásműveket várunk, amelyek terjedelme legalább tíz-tizenöt oldal (20–30 ezer karakter, verses megformálás esetén ennek fele vagy legalább harmada).

A pályázati felhívásra egy pályázó csak egy – vagy az I. vagy a II. pont alatt ismertetett témakörben készített – pályaművet nyújthat be.

A tartalmi és filológiai szempontból legjobbnak minősített pályázatok **díjazásban** részesülnek, és a nyertes pályázók munkáiból készül a válogatást a minisztérium – lehetőség szerint – külön kiadványban jelenteti meg.

A pályázat díjai:	I. díj:	800 000 Ft
	II. díj:	500 000 Ft
	III. díj:	300 000 Ft
	IV. díj:	200 000 Ft
	V. díj:	100 000 Ft
	VI. díj:	50 000 Ft

A pályadíjakat a bírálóbizottság meg is oszthatja.

A pályázatot adatlap kíséretében kell benyújtani, amely letölthető a www.okm.gov.hu, illetve a www.anyanyelvapolo.hu honlapról, személyesen pedig az Oktatási és Kulturális Minisztérium ügyfélszolgálati irodájában (1055 Budapest, Szalay u. 10–14.) díjtalanul szerezhető be.

A pályázatot – a kitöltött adatlappal együtt, egy példányban – **Anyanyelvi pályázat 2008.** jelzéssel, az OKM Közművelődési Főosztálya címére (1055 Budapest, Szalay u. 10–14.), legkésőbb **2009. február 15-ei beérkezéssel** – **kizárólag postai úton lehet benyújtani.**

A pályázatokat 2009. május 1-jéig a miniszter által, az Anyanyelvpolók Szövetsége javaslata alapján fölkért szakértői bizottság értékeli. A kiírásnak nem megfelelő, a hiányosan kitöltött adatlap kíséretében, valamint a határidő után benyújtott pályázatokat a szakértői bizottság nem bírálja el. Hiánypótlásra a pályázat beküldési határideje után nincs lehetőség. A szakértői döntés felülbírálatának nem tudunk helyt adni. A pályázatok anyagát nem küldjük vissza.

Az eredményhirdetésre 2009. júniusának első hetében, az ünnepi könyvhét rendezvényrozzatának részeként kerül sor. Az eredmények megjelennek az OKM és az Anyanyelvpolók Szövetsége honlapján. A minisztérium a pályázókat legkésőbb 2009. augusztus 31-éig levélben értesíti.

A nyertes pályázók pályadíjának kifizetését, illetve átutalását az Anyanyelvpolók Szövetsége intézi.

A pályázattal kapcsolatban információ kérhető a (06) (1) 473-7582 (OKM) illetve a (06) (1) 317-3062 (ASZ) telefonszámon.

Dr. Grétsy László s. k.
ügyvezető elnök

Dr. Hiller István s.k.
miniszter

Könyvtáros ki kicsoda

A Könyvtári Intézet a korábbiakban többször megfogalmazott igények alapján személyi kataszterben (a magyar könyvtáros szakma elektronikus ki kicsodájában) szeretné a teljességre törekedve elérhetővé tenni a könyvtáros/informatikus munkakörben, a könyvtáros képzésben, a könyvtári szakajtóban és a szakmai főhatóságnál dolgozó (vagy korábban dolgozott, jelenleg nyugdíjas) hazai és határon túli magyar könyvtáros kollégák adatait – az adatvédelemre és a személyiségi jogokra vonatkozó jogszabályok teljes körű figyelembe vételével. A nyilvántartásban szereplők segítségével folyamatosan aktualizált központi adatbázis számos keresési lehetőség (név, munkahely, munkakör, beosztás, szakmai és egyéb végzettség, nyelvismeret stb.) szerint nyújt információt a rendszerben regisztrált kollégák számára a rendszerben regisztrált kollégákról (a találati halmaz elemei: név, ország, munkahely, elérhetőség – az adatvédelmi nyilatkozatban elfogadott módon). A regisztráltak maguk vállalnak felelősséget adataik helyességéért (pl. a munkakör, a beosztás, a végzettség megnevezésénél a hivatalos okmányokkal való egyezésért), azokat maguk ellenőrzik, illetve frissítik a későbbiek során.

Ehhez a munkához kérjük az ön segítségét. A regisztráció és a kataszterhez szükséges adatok rögzítése a <http://www.ki.oszk.hu/konyvtaros> oldalon történik. Kérjük, az adatközléssel segítse a munkánkat. Az adatbázis működésével kapcsolatos konstruktív javaslatokat és építő kritikát szívesen fogadunk a bartok@oszk.hu és a tothandi@oszk.hu címeken.

Mivel az elektronikus regisztráció kizárólag e-mail-címmel rendelkezők számára lehetséges, amennyiben az ön környezetében dolgoznak olyan könyvtárosok, akik e-mail cím hiányában a hagyományos, papíralapú adatszolgáltatást szeretnék választani, kérjük meg őket: e szándékukat jelezzék a (06) (1) 2243-820-as vagy a (06) (1) 2243-892-es telefonszámon.

Könyvtári Intézet

Eseménynaptár 2008

Dátum	Hely	Rendezvény	Rendező intézmény	Információ
XI. 26.	Bp., OIK	Könyvtár – esélyegyenlőség – minőségmenedzsment (továbbképzés)	Orsz. Idegenny. Kvt.	www.oik.hu
XI. 27.	Bp., OFI-OPKM	KTE tisztségmegújító közgyűlése	KTE	http://www.ktep.hu/
XII. 1–7.	Országosan	Gyermekkönyvhét	?	?
XII. 11.	Bp., FSZEK	IKSZ-közgyűlés	IKSZ	http://iksz.shp.hu